AARHUS UNIVERSITET

”Det tæller positivt på cv’et, at man har været direktør i egen virksomhed”

Læs om iværksætteri side 16-17

UNIvers

#5

4. maj 2010

News in English

Get closer to Aarhus University. Read the news summary for international staff on **PAGE 2**, and the summary for international students on **PAGE 19**

Møder dagen lang

Mødeaktiviteten er eksploderet i moderne netværksbaserede og tværfaglige videnorganisationer. To AU-forskere sætter kritisk blik på mødekulturen og mødernes værdi. **SIDE 13**

Årets største studenterbegivenhed

Over 10.000 studerende var samlet til dette års udgave af Aarhus Universitets kapsejlads i Universitetsparken.

Se billeder og læs meget mere på www.au.dk/kapsejlads eller på **SIDE 15**

Ny rapport skal skabe debat om faglig udvikling

DPU til Århus? Myndighedsbetjening i en særlig enhed? Hvad med ASB og SAM? To internationale konsulenter er kommet med deres bud på fremtidens Aarhus Universitet. **SIDE 4**

Foto: Corbis

En række DMU-forskere fik pludselig travlt med pressen, da en islandsk vulkan sendte aske ind over Danmark. **LÆS SIDE 6**

DET STORE MEDIEUDBRUD

Fyringsvarsler skaber nervøsitet på DPU

Tre fyringsvarsler til lektorer på DPU er ifølge tillidsfolk begrundet med, at deres forskning ikke er relevant for pædagogik. Ikke et indgreb i forskningsfrihed, siger dekanen.

Af Kristian Serge Skov-Larsen

ksl@adm.au.dk

Hvis dit institut bliver økonomisk trængt, skal du fremover være sikker på, at ledelsen mener, at lige netop din forskning passer ind i profilen.

Det er ifølge Jette Benn, som er fællestillidsmand på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, læren af tre netop varslede fyringer, hvor tre lektorer, der alle sammen arbejder med pædagogisk filosofi, er blevet prikket med den ene begrundelse, at deres arbejde ikke er relevant for universitetet i fremtiden.

– Ledelsen har afskediget efter et såkaldt relevanskriterium. Men det helt store spørgsmål er selvfølgelig ”relevant hvordan og for hvem”? Jeg frygter, at der udelukkende er set på, hvem der potentielt kan tjene flest penge ind i fremtiden, siger hun.

Begrundelsen for fyringsvarslerne er en trængt økonomi. På spørgsmålet om, hvorvidt det ikke kan være nødvendigt for ledelsen at spare og prioritere, svarer Jette Benn bekræftende.

– Jeg synes bare ikke, at vi har fået lagt kortene på bordet, der viser, hvorfor lige dette område ikke er relevant. Og det kan selvfølgelig skabe stor usikkerhed og raseri hos medarbejderne, der ikke ved, hvem der bliver de næste, siger hun.

Kan bruges som gummistempel

Den vurdering deles af Finn Folkmann, som er fællestillidsmand for samtlige akademiske medarbejdere på hele Aarhus Universitet. Han understreger, at han ikke kender de aktuelle fyringssager i detaljer, men hvis det er rigtigt, at begrundelsen for, at lige netop de er blevet udvalgt, udelukkende er ”strategisk”, så er det en helt ny kurs, universitetet slår ind på, mener han.

– Jeg kan ikke erindre, at videnskabeligt personale før er blevet afskediget alene med den begrundelse, at deres forskning ikke passer ind i ledelsens fremtidsplaner. Det synes jeg umiddelbart virker temmelig problematisk, fordi en sådan begrundelse jo i virkeligheden kan bruges som gummistempel for en hel række andre fyringsgrunde.

Økonomi skyld i fyringsvarsler

DPU’s dekan Lars Qvortrup vil ikke udtale sig om de konkrete varslede afskedigelser, inden medarbejderens frist til at gøre indsigelser udløber den 20. maj. Men han understreger, at alle afskedigelser på DPU har været nødvendiggjort af de økonomiske rammer, som DPU har skullet tilpasse sig efter fusionen.

– Det er årsagen til, at vi i februar måtte afskedige ti fra det tekniske og administrative personale, og det er årsagen til, at vi nu må foretage en omprioritering på i alt tre VIP’er. På VIP-siden har vi ønsket at opprioritere pædagogisk psykologi, fordi det er her, vi har relativt flest studerende. Den samlede plan, som vi følger, har været drøftet i alle relevante organer på DPU. Den følger langtidsbudgettet frem til 2013. Holder vi det – og det er jeg overbevist om – kommer der ikke flere fyringer, siger han.

Herudover understreger han, at medarbejderne ikke skal være nervøse for fremtidige ”strategiske fyringer”.

– Selvfølgelig skal vi afstikke en overordnet ramme. DPU skal forske inden for det pædagogiske felt, ligesom de andre fakulteter og institutter har deres forskningsområder, og vi har også, sammen med ledere og medarbejderne i øvrigt, trukket nogle overordnede linjer for, hvad der skal vægtes. Men hvad den enkelte forsker finder relevant inden for de linjer, vil vi absolut ikke blande os i, siger Lars Qvortrup. ■

International childcare facilities in the pipeline

International researchers and staff working at companies in Århus can look forward to better childcare facilities in future. Interskolen in Viby are planning to open the city's first international childcare centre, with room for 40-50 children.

This will be a pre-school centre that prepares the children for school. The initiative has come about owing to the increasing number of international staff working in Århus. For Aarhus University the childcare centre could be a huge asset in the hunt to attract international researchers. The centre will be opening as soon as possible, although no date has been set yet.

Danish drinking culture is dangerous

Danes drink a lot of alcohol, and (more than most other Europeans) they are also against state interference in their alcohol consumption. These are the results of a report published recently by Eurobarometer. According to Mette Grønkjær, a PhD scholar at Aarhus University, Danes drink in many different social contexts – and people who don't drink are regarded as abnormal. The high level of alcohol consumption kills 3,000 Danes a year, and she believes that campaigns to cut alcohol consumption should not only focus on the number of drinks you consume, but also seek to influence the culture of drinking in Denmark.

THE VOLCANO IN ICELAND:
A major eruption in the media

In connection with the eruption of the Eyjafjallajökull volcano and subsequent closure of most of the European air space, senior researcher Ole Hertel and his closest colleagues have been busy explaining the extent of the ash cloud to the entire Danish press.

By Kristian Serge Skov-Larsen
ksl@adm.au.dk

Is your department used to all this media attention?
We're involved in atmospheric research and have a high international profile, carrying out research and consulting tasks as well as monitoring the rural and urban air quality in Denmark. So every now and then we do have to cover a story that catches the attention of the media – when the threshold values for air quality in Denmark are exceeded, for instance. Normally a single station or newspaper gets hold of a story and the media cover it for two or three days. But we've never had the kind of media focus generated by the Icelandic volcano before. We've been talking to them all: TV, radio, newspapers, the internet – you name it! And it's been going on for more than a week now.

Has it had a negative impact on the rest of your work?
I and my colleague Jørgen Brandt – who's probably been in the media even more than I have – have a number of research applications that simply had to be completed and sent off. So we had to make sure we managed that even though the media kept calling. And there's a good reason why you're talking to me today and not to Jørgen – he's simply pulled the plug and gone off to finish all these applications. The papers I was working on have been gathering dust all week, and I've had to get my colleagues to help me with research applications and to chew over the questions asked by the journalists before I answered them.

What's it been like dealing with the media?
In general I think we've managed to get our message through loud and clear. But sometimes the media have their own agenda – an interest in making the story a bit more dramatic, perhaps. When they do this, it's important to hang on to the statements that you know are supported by hard evidence. It's also a good idea to check the things you're supposed to have said before they come out in print – although it's sometimes hard to check everything when you have to deal with ten inquiries from the press at the same time.

Have the media been sticking to the facts?
We have tried hard to explain our research as simply and briefly as possible. But there was one journalist who knew nothing about our research area. When that happens you have to take one step back and start from scratch so your research can be communicated as correctly as possible. Fortunately we've written a lot of popular-science textbooks about our research area for upper-secondary schools – and we teach as well, of course. The same kind of skills as those you need when talking to journalists. ■

Ole Hertel, senior researcher at the Department of Atmospheric Environment

Newsletter in English

If you would rather have the international news in your mailbox, you can register for the UNIvers English newsletter. Read more at: www.au.dk/en/univers

Too many meetings?

New research at Aarhus University reveals that many companies get too little out of networks and knowledge sharing

By Hans Plauborg
hhp@adm.au.dk

According to Christian Waldstrøm, an associate professor at the School of Business, Aarhus University, many of the knowledge-sharing initiatives at modern, network-based and interdisciplinary organisations create no value because they are simply too random and unstructured. His latest study of networks in a Danish municipality reveals that there is huge waste in terms of knowledge sharing. A great number of meetings are held, and there is a great amount of inter-departmental communication with a view to meeting a range of demands from above (and from outside the organisation). But one-third of all the interaction between staff during a normal working day creates no value – either in terms of work or socially. One of the departments he studied is even considering dropping all unnecessary meetings after the summer holiday and only holding meetings that would actually be missed if they were not held.

No time for teamwork

During the study Christian Waldstrøm asked people to identify other members of staff with whom they would like more teamwork with a view to increasing efficiency. This was done in order to identify how much contact was needed within the organisation.

"We could see that there was a need for more contact and better communication in many departments," he says, and continues:

"But when we asked why they didn't just pick up the phone and call the people they wanted to talk to, 90 per cent of them said 'That would be pointless – they don't have time because they're always at meetings'. Organisations could undoubtedly improve their knowledge sharing a great deal if they gave people the time and space to find each other instead of forcing them to cooperate with specific members of staff," concludes Christian Waldstrøm. ■

UNIvers

AARHUS UNIVERSITET

Udgives af Aarhus Universitet.
UNIvers udkommer hver 2. mandag i semestermånederne.

Den nyeste udgave af *UNIvers* kan findes i standere overalt på universitetet.

Næste nummer udkommer 17. maj.
Deadline for indlæg 10. maj kl. 10.

Fredrik Nielsens Vej 5, bygning 1448
8000 Århus C
T: 8942 2334
E: univers@au.dk
W: www.au.dk/univers

Annoncer: dgmedia 7027 1155
Tryk: Hornslet Avistryk
ISSN: 1604-1607

Bjørg Tulinius
Ansv. redaktør
T: 8942 2449
E: btu@adm.au.dk

Hans Plauborg
Journalist
T: 8942 2334 / M: 2899 2234
E: hhp@adm.au.dk

Helge Hollesen
Journalist
T: 8942 2332 / M: 6020 2708
E: hho@adm.au.dk

Ida Hammerich Nielson
Journalist
T: 8942 1981 / M: 6020 2626
E: ihn@adm.au.dk

Kristian Serge Skov-Larsen
Journalist
T: 8942 2480 / M: 2338 2221
E: ksl@adm.au.dk

Tina Skogstad Lee
Journalistpraktikant
T: 8942 2487
E: tlee@adm.au.dk

Astrid Hellerup Madsen
Studenterskribent
M: 2096 6855
E: ahm@adm.au.dk

David Langran
Int. studenterskribent
M: 2213 5112
E: dl@adm.au.dk

Louise Debois
Studenterskribent
M: 3082 3007
E: ldn@adm.au.dk

Lars Kruse
Fotograf
T: 8942 2347
E: lk@adm.au.dk

Jesper Buch Rais
Fotografelev
T: 8942 2347
E: jbra@adm.au.dk

Roar Lava Paaske
Fotografelev
T: 8942 2347
E: rlp@adm.au.dk

Forskningens Døgn

Forskningens Døgn i Søauditorierne, der fandt sted fredag den 23. april, blev en stor succes. Selvom der var foredrag i fire auditorier, måtte nogle gæster gå forgæves til enkelte foredrag, fordi der ikke var plads nok. Mere end 1500 kom for at opleve forskning i øjenhøjde gennem mere end 20 spændende foredrag og en række stande i foyeren, hvor publikum kunne komme i direkte kontakt med forskerne og prøve forskningstests på egen krop. Der var langt flere unge i år end tidligere – måske på grund af temaet KROP OG KULTUR. I forbindelse med Forskningens Døgn har Aarhus Universitet også afholdt arrangementer i Roskilde, Silkeborg, Aarslev, Foulum og København.

Nye bestyrelsesmedlemmer med international erfaring

Bestyrelsen på Aarhus Universitet har udpeget den netop fratrådte EU-kommissær Mariann Fischer Boel og prorektor Margareta Wallin Peterson fra Göteborgs Universitet som nye bestyrelsesmedlemmer. En enig bestyrelse glæder sig over den internationale erfaring, de to nye medlemmer kan bidrage med. Bestyrelsen besluttede i november 2009 at gennemføre en gradvis udskiftning af de eksterne medlemmer. Mariann Fischer Boel og Margareta Wallin Peterson afløser Sys Koch og Arne Rolighed den 1. juli 2010.

Foto: Jesper Rais/AU-foto

TAP'erne fra Det Samfundsvidenskabelige Fakultet har flyttet sig. Før sad de på de forskellige institutter, nu sidder de i fire nyoprettede sekretariater. Fra venstre økonomimedarbejder Niels Gørtz, økonomimedarbejder Tina Thing og webmaster Rune Gamborg.

Omstrukturering er en succes

TAP'erne står i centrum, når den faglige udviklingsproces ændrer landskabet på Aarhus Universitet. *UNIvers* har talt med TAP'erne på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet om deres erfaringer med administrativ omstrukturering.

Af Ida Hammerich Nielson
ihn@adm.au.dk

– I første omgang gik vi nok lidt i panik, fordi vi ikke vidste, hvad der skulle ske. Vi fik at vide, at ledelsen ville putte os alle sammen ned i en sæk, ryste den og hælde os ud igen. Men da vi først fik mere styr på, hvad der skulle ske, lagde panikken sig.

Tina Thing er økonomimedarbejder i det nye sekretariat for økonomi og bygningsadministration på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet. Tidligere arbejdede hun med økonomi på Psykologisk Institut sammen med en enkelt kollega. Siden første marts har hun imidlertid fået ni nye kolleger, der varetager hele fakultetets økonomi. Medarbejderne er stort set kommet på plads i de nyindrettede lokaler i Universitetsparken.

En af dem er Niels Gørtz, der tidligere sad på Institut for Økonomi. Han fortæller, at det er en stor fordel at sidde sammen med flere, der laver det samme som en selv.

– Vi har alle sammen et eller andet, som vi ved mere om end andet. Her kan vi hurtigt stikke hovedet ind til hinanden og dele erfaringer, siger han.

– Ja, jeg begynder f.eks. hver morgen med at stille Niels et spørgsmål, griner Tina Thing.

Hurtig proces

Processen frem mod målet har været kort. I november fik medarbejderne fra de fire institutter besked om forandringerne, og 1. marts skulle de være på plads i de nye sekretariater. Omstruktureringen har til tider været kaotisk, fortæller Rune Gamborg, der er webmaster i det nye sekretariat for kommunikation. Samtidig kan han godt se pointen i at gennemføre omstrukturingerne relativt hurtigt.

– Det er gået meget hurtigt, men hellere det end at sidde og vente på noget, som skal ske om lang tid, siger han.

TAP'erne blev inddraget i processen på forskellig vis. Tina Thing kunne dog godt have undværet møderne om alt det, ledelsen ikke vidste endnu:

– På Psykologisk Institut var lederne rigtig flinke til at holde mange møder med os TAP'er, men på et tidspunkt blev jeg lidt frustreret over at høre om alt det, de ikke vidste. Ledelsen skal fortælle det, de ved, i stedet for at komme med gisninger. Det skaber bare utryghed, siger hun.

> *Ledelsen skal fortælle det, de ved, i stedet for at komme med gisninger.*
>
> Tina Thing, økonomimedarbejder

Faglig udviklingsproces skræmmer ikke

TAP'erne på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet har knap nok sat sig til rette i de nye sekretariater, før de skal i gang med endnu en proces, som kan betyde endnu større omrokeringer. Rune Gamborg er ikke bekymret. Endnu.

– Lige nu kan den faglige udviklingsproces godt virke lidt fjern. Men spørg mig igen i juni, når bestyrelsen har truffet sin beslutning, siger han.

Niels Gørtz er ikke skræmt:

– Der er sket så meget på Aarhus Universitet i den periode, jeg har været ansat, så "keep it coming". Det er ikke noget nyt, at vi går fra den ene proces ind i den næste. Tina Thing er enig:

– Hvis det ikke er andet end det, vi har gjort her, så tager vi da bare en tur til. ■

TAP'ER I NY STRUKTUR

Den faglige udviklingsproces vil medføre store forandringer - ikke mindst for det tekniske og administrative personale. På Det Samfundsvidenskabelige Fakultet har TAP'erne netop været igennem en administrativ omstrukturering, hvor de opgaver, der ikke direkte var knyttet til forskning og undervisning, blev samlet i fire sekretariater: sekretariat for økonomi og bygningsadministration, sekretariat for personaleforhold, sekretariat r indførte Det Samfundsvidenskabelige Fakultet imidlertid en ny administrativ struktur.

De opgaver, der ikke direkte er knyttet til forskning og undervisning, blev samlet i fire sekretariater: sekretariat for økonomi og bygningsadministration, sekretariat for personaleforhold, sekretariat for studieadministration og sekretariat for kommunikation.

Medarbejderne i de nye sekretariater er ved at komme på plads efter omrokeringerne og fortæller i artiklen om deres erfaringer med den administrative omstrukturering.

Star Wars i religionsundervisning

Det religiøse element i Star Wars er så meget i pagt med tidsånden, at filmene bør indgå i religionsundervisning i folkeskolens ældste klasser, mener religionssociolog Markus Davidsen, der i april udgiver en artikel om emnet i tidsskriftet Religionspædagogisk Forum. Formanden for Religionslærerforeningen John Rydahl støtter forslaget: – Alle grundbøgerne har et kapitel om, hvad religion er. Men det er meget teoretisk, og spørgsmålet optager sjældent eleverne. Det er fint, hvis en film kan fungere som indgang til denne diskussion.

Foto: Keith Hamshere

Hudfarven betyder noget

I Danmark forestiller vi os, at hudfarve ikke har nogen betydning. Ifølge Lene Myong, ekstern lektor ved Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet, er idéen om 'farveblindhed' kendetegnende for det danske samfund. Men der er et racismeproblem i Danmark. Derfor bliver det problematisk at benægte hudfarvens betydning i menneskers liv, for det gør det vanskeligt at tale om erfaringer med diskrimination. – Hvis danskerne skal gøre op med fortællingen om farveblindhed, er første skridt en erkendelse af, at race har betydning i menneskers liv, siger Lene Myong.

Færre opgaver til DMU

Af Helge Hollesen
hho@adm.au.dk

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) må vinke farvel til omkring 10 millioner kr. i den kontrakt, der netop er indgået med Miljøministeriet. Det betyder bl.a., at DMU i år ikke skal arbejde med den miljøtilstandsrapport, som næste gang skal udkomme i 2013.

Kontrakten med Miljøministeriet gælder for fire år og indbringer årligt DMU 150 millioner kr. Ud over kontrakten har DMU en række andre opgaver for ministeriet, og direktør Henrik Sandbech ser ingen grund til bekymring over at miste de 10 millioner kr.

– Det skyldes, at ministeriet skal spare, så vi har sammen med ministeriet fundet frem til, hvilke opgaver der kunne udskydes. Det gælder bl.a. arbejdet med den næste miljøtilstandsrapport, som først skal udkomme i 2013. Men besparelsen udelukker ikke, at vi også skal lave den næste rapport, siger Henrik Sandbech.

Miljøtilstandsrapporten har hidtil været en del af den årlige bevilling til DMU, men da der er tre år, til næste rapport skal være færdig, var den et nemt spareobjekt.

Fra kontrakten er også fjernet det ene af to årlige togter med overvågning af iltsvindet i danske farvande. Derudover er nogle af DMU's tidligere opgaver fjernet, fordi de nu er udbudt i konkurrence. Det gælder bl.a. de kemiske kontrolanalyser af pesticider og nogle rådgivningsopgaver. /hh

Ny konsulentrapport ka

DPU til Århus? Myndighedsbetjening i en særlig enhed? Hvad med ASB og SAM? To internationale konsulenter er kommet med deres bud på fremtidens Aarhus Universitet.

Af Kristian Serge Skov-Larsen
ksl@adm.au.dk

De internationale konsulenter Sachi Hatakenaka og Quentin Thompson er blevet hyret af universitetet til at komme med deres indspark til den igangværende faglige udviklingsproces.

Nu er deres rapport færdig, og selvom den også bekræfter en række af de tanker, som allerede har været fremme ved debatmøder og i rektoratets notater, så bringer den også en række helt nye ideer på banen.

Konsulenterne foreslår f.eks., at Danmarks Pædagogiske Universitetsskoles ledelse sammen med så meget forskning og undervisning som muligt flytter til Århus, og at Danmarks Miljøundersøgelser og delvist Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet bliver opdelt i hver to enheder, så det ikke går ud over hele universitetet, hvis de vigtige ministeriekontrakter bliver tabt.

Rapporten er kun et af flere elementer i den faglige udviklingsproces, og rektoratet har slået fast, at man ikke skal læse den som en facitliste, men mere som et udgangspunkt for diskussion.

Læs resumé af udvalgte punkter fra rapporten på denne side og find samtlige 82 sider på www.medarbejdere.au.dk/fu, hvor du nemt kan finde de relevante passager ved hjælp af sidehenvisningerne i resuméerne. ■

Foto: Lars Kruse/AU-foto

De to konsulenter Sachi Hatakenaka og Quentin Thompson har besøgt Aarhus Universitet i flere omgange for at hjælpe med den faglige udviklingsproces. Konsulenterne er i øvrigt gift med hinanden.

Foto: Jesper Rais/AU-foto

Tværgående forskningscentre og mere tværfaglighed

Konsulenterne ser, at Aarhus Universitet har en række styrker inden for tværgående fagdiscipliner som f.eks. fødevareproduktion, miljø og klimaforandringer, fremtidige energiformer samt sundhed.

De foreslår, at universitetet etablerer mellem to og fire tværgående forskningscentre, som kan samle forskere fra mange forskellige enheder i et samarbejde. Centret behøver ikke være fysisk, men kan nøjes med at være virtuelt, og skal løbes i gang med støtte fra centrale midler.

Side 23-25

Ny struktur med fire "Colleges"

Rapporten anbefaler følgende fremtidig struktur:

- Et "College of Science and Technology", der består af det tidligere Danmarks Miljøundersøgelser, Det Naturvidenskabelige Fakultet og Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet.
- Et "College of Humanities and Education", som består af det tidligere Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Det Humanistiske Fakultet og Det Teologiske Fakultet – rapporten overvejer, om ordet "Theology" skal indføjes i navnet.
- Et "College of Social and Business Studies", der består af de tidligere Handelshøjskolen, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet og Handels- og Ingeniørhøjskolen i Herning.
- Et fjerde college, som består af det gamle Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

Konsulenterne mener, at den nuværende struktur skaber alt for store forskelligheder i administrationerne, der kan være med til at blokere for tværfaglig forskning og undervisning.

De fire nye dekaner skal sammen med rektor, prorektor og universitetsdirektøren forme universitetets daglige ledelse. Dekanerne skal samtidig være ansvarlige for de fire fokusområder, som konsulenterne mener, universitetet bør styrke: uddannelse, forskning, talentudvikling og vidensudveksling.

Side 44-67

Lavere løn til mødre

Hvis en kvinde bliver mor, får hun mindre i løn end kvinder uden børn. Mødre får i snit to til fem procent mindre i timen end barnløse kvinder. Kvindernes lønnedgang svarer til, hvad et års erhvervserfaring giver i lønstigning. På længere sigt når mødrene samme lønniveau som andre kvinder, men perioden med lav løn vil afspejle sig i den samlede indkomst gennem arbejdslivet. Tallene stammer fra en ny undersøgelse fra Aarhus Universitet udarbejdet for Beskæftigelsesministeriet.

Foto: Jesper Rais/AU-foto

Stor opbakning til DHL

Rektoratet har inviteret alle AU-ansatte til at deltage i DHL Stafetten. Den 23. april, dagen for sidste tilmeldingsfrist, havde 1746 ansatte på Aarhus Universitet – heraf ca. 1500 i Århus – tilmeldt sig arrangementet. Det er en overvældende succes, ikke mindst fordi det er første gang, at universitet deltager samlet. På Atrium er der lavet en DHL-hjemmeside, hvor der vil blive annonceret fællestræning.

ster endnu flere bolde i luften

Kvalitetstjek af studerende, medarbejdere og uddannelser

Konsulenterne anbefaler, at Aarhus Universitet i højere grad holder øje med, om uddannelserne og forskningen lever op til en række kvalitetskrav. Hvis uddannelser bl.a. bliver for dyre, tiltrækker for få studerende eller har for høj arbejdsløshed for færdige kandidater, bør det få universitetet til at overveje, om de skal ændres eller nedlægges.

Samtidig mener konsulenterne også, at der bør indføres en eller anden form for belønning af særligt aktive eller dygtige medarbejdere, selvom de ikke har fundet antydninger af, at medarbejderne generelt vurderer, at nogle kolleger ikke laver nok.

Side 11 og side 75

Nej til Folketingets finansieringsmodel

I dag bruger Aarhus Universitet næsten den samme model til at fordele basismidler og penge til uddannelserne mellem hovedområderne, som ministeriet bruger til at fordele pengene mellem universiteterne.

Det er en dårlig ide, mener de to konsulenter, fordi det forhindrer universitetet i at satse strategisk på bestemte områder. For stadig at sikre penge i kassen kan universitetet tilføre penge til de præcise afdelinger, som nemt kan løfte f.eks. den bibliometriske indikator.

Side 15-16, side 26 og side 72.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Ikke nok kontakt til samfundet

De to konsulenter mener, at Aarhus Universitet kan forbedre sin kontakt til erhvervslivet og det omkringliggende samfund. De skriver direkte, at universitetet har færre klare forbindelser til virksomhederne, end det umiddelbart kunne forventes af et forskningsuniversitet af høj klasse. De foreslår en række initiativer for at sætte gang i samarbejdet, men mener også, at universitetet bør nedfælde klare retningslinjer for, hvordan kontakten skal foregå, så f.eks. forskningens uvildighed ikke kan betvivles.

Side 29-42

Mere undervisning på tværs

De to konsulenter ser en begyndende fremvækst af muligheder for uddannelser på tværs af de traditionelle fag-grænser, men generelt ser universitetets udbud helt traditionelt ud. De mener, at der er behov for at gøre op med "silotankegangen" mellem fagene og gøre det mere prestigefyldt at udvikle nye uddannelser. Samtidig skal det også økonomisk bedre kunne betale sig at sende studerende på tværs af uddannelser.

Side 8-10

Voldsomme reaktioner på rapporten

Efter rapporten blev offentliggjort, har den været genstand for en del kritik, ikke mindst på DPU.

Dagbladet *Information* satte endda rapporten på forsiden af avisen under overskriften "Danmarks Pædagogiske Universitetsskole er lukningstruet".

I artiklen advarer flere forskere mod rapportens forslag om at lægge DPU ind under et nyt, stort, samlende fakultet med humaniora og teologi, da de er bange for, at det vil ødelægge "en af de største pædagogiske forskningsinstitutioner".

Rektor Lauritz B. Holm-Nielsen understreger, at det ikke er korrekt, at DPU går en usikker fremtid i møde.

"Aarhus Universitet vil styrke DPU's forsknings- og undervisningsaktiviteter i pædagogik, læring og didaktik rettet mod det danske uddannelsessystem, og det skal ske både i Århus og i Emdrup", skriver han i et læserbrev som svar på artiklen i *Information*.

Samtidig slår han endnu engang fast, at Sachi og Quentins rapport ikke er en facitliste, men et af de bidrag, der sammen med rapporterne fra arbejdsgrupperne skal danne grundlag for indstillingen til bestyrelsen.

Den præcise fordeling af opgaver mellem SAM og ASB

Konsulenterne ser en række udfordringer i især opgavefordelingen mellem det gamle Samfundsvidenskabelige Fakultet og Handelshøjskolen. De anser det for væsentligt, at de stærke internationale brands bliver bevaret, og diskuterer hvordan f.eks. de to juridiske afdelinger og to økonomiske afdelinger kan samarbejde, uden dog at komme med et endeligt svar.

Side 61-63

DPU til Århus

Konsulenterne foreslår, at Danmarks Pædagogiske Universitetsskoles formelle ledelse flytter til Århus. Det er stadig nødvendigt at opretholde især undervisning i København, da de studerende er geografisk bundet til området. Ideen er i stedet at rykke selve DPU's hovedkvarter til Århus sammen med så meget undervisning og grundforskning, som det giver mening at flytte. Den tomme plads i Emdrup vil konsulenterne fylde med kontorer til især DJF og DMU, som efter deres mening har behov for at have afdelinger endnu tættere på Folketinget, ministerierne og interesseorganisationerne i København.

Side 59

Opsplitning af DMU og DJF

Konsulenterne foreslår en opsplitning af Danmarks Miljøundersøgelser og delvist også af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet i hver to dele. En del, der tager sig af myndighedsbetjeningen, og en, der tager sig af grundforskningen og undervisningen.

Denne opsplitning er dels nødvendig for at sikre resten af universitetet mod massive økonomiske tab, hvis nogle af de store kontrakter med ministerier bliver tabt, dels for at styrke det tværfaglige samarbejde med de resterende hovedområder.

Side 46-55

I MEDIEMØLLEN

Det store medieudbrud

Foto: Ditte Valente

Ole Hertel er seniorforsker på Afdeling for Atmosfærisk Miljø på Danmarks Miljøundersøgelser.

I forbindelse med vulkanen Eyjafjallajökulls udbrud og den efterfølgende lukning af store dele af det europæiske luftrum har han sammen med sine nærmeste kolleger skullet forklare askeskyens udbredelse for den samlede danske presse – men også for internationale medier som New York Times, International Herald Tribune, Washington Post, Wall Street Journal og El Pais.

Af Kristian Serge Skov-Larsen
ksl@adm.au.dk

I hvor høj grad er jeres afdeling vant til presseomtale?
Vi er en atmosfæreforskningsinstitution med en høj international profil og udfører forskning, rådgivning og overvågning af luftkvaliteten i Danmark. Vi står blandt andet for overvågningen af luftkvaliteten i Danmark både på landet og i byerne. Dermed popper der også en gang imellem historier op, der giver en del pressedækning, når der er en overskridelse af luftens grænseværdier i Danmark. Det foregår oftest på den måde, at et enkelt medie får fat i historien, og så kører den videre derfra i to-tre dage. Men medieomtaler i de mængder, som vi var igennem efter den islandske vulkan, har vi aldrig prøvet før. Vi har været hele pressen rundt: tv, radio, aviser, faglige internetsider, you name it, og det har varet i mere end en uge.

Er det gået ud over andre opgaver?
Både jeg selv om min kollega Jørgen Brandt, som nok har været endnu mere på, har en række forskningsansøgninger, som bare skal af sted så de bolde har vi holdt i luften samtidig med, at medierne har ringet. Og det er da også grunden til, at du snakker med mig og ikke Jørgen. Han har simpelt hen trukket stikket ud og er taget væk for at skrive ansøgninger færdigt. Men de papers, som jeg ellers har skrevet på, har ligget stille, og jeg har trukket en del på kollegernes hjælp til både ansøgningerne og til at vende journalisternes spørgsmål, inden jeg svarede.

Hvordan har du oplevet samspillet med medierne?
I det store hele er det nok lykkes os at få de budskaber, som vi har ønsket at levere, ud i medierne. Men vi har da oplevet, at medierne nogle gange har haft en anden dagsorden end os og måske har villet stramme historierne lidt. Så handler det om at holde fast i de statements, man kan stå inde for rent fagligt. Det er også en god ide at bede om at få sine citater til gennemsyn, selvom det kan være lidt svært at holde styr på, om man får gennemset det hele, når man får ti pressehenvendelser på en gang.

Har medierne formidlet den faglige viden om vulkaner korrekt?
Vi har været meget opmærksomme på at forklare vores forskning så simpelt og kortfattet som muligt. Men jeg har da været ude for, at en journalist slet ikke vidste noget om vores forskningsområde. Og så handler det om at træde endnu et skridt tilbage og tage den helt forfra, så forskningen bliver formidlet så korrekt som muligt. Vi har heldigvis arbejdet en del med at skrive populærfaglige bøger på gymnasieniveau om vores forskningsområde og også med at undervise. Og det er lidt det samme som at formidle til journalister. ■

Indkaldelse af forslag til kandidater til

Lundbeckfondens Forskerpris for Yngre Forskere og Lundbeckfondens Talentpriser 2010

Lundbeckfonden vil igen i 2010 uddele en pris til en yngre forsker under 40 år, der har præsteret fremragende forskning i Danmark inden for sundheds- eller naturvidenskaberne. Prisen er en personlig hæderspris på 300.000 kr.

Lundbeckfonden vil ligeledes uddele tre talentpriser til forskere under 30 år, som har præsteret særligt lovende forskning i Danmark inden for sundheds- eller naturvidenskaberne. Priserne er personlige hæderspriser hver på 100.000 kr.

Priserne uddeles på basis af begrundede indstillinger fra ledende forskere ved de danske universiteter eller højere læreanstalter.

Indstillinger bedes indsendt via fondens elektroniske ansøgningssystem, som findes på www.lundbeckfonden.dk og skal være Lundbeckfonden i hænde senest den 15. juni 2010. Tidligere indstillede kandidater kan genindstilles under forudsætning af, at de fortsat opfylder kriterierne.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til forskningschef, cand. med., Ph.D. Anne-Marie Engel.

Lundbeckfonden er en erhvervsdrivende fond med væsentlige aktieposter i H. Lundbeck A/S og ALK-Abelló A/S. Fonden uddeler årligt ca. 340 mio. kr. til videnskabelige formål indenfor sundheds- og naturvidenskaberne.

LUNDBECKFONDEN
Lundbeckfonden
Vestagervej 17, 2900 Hellerup
Tlf. 39 12 80 00
www.lundbeckfonden.dk

Farvel til Eva Teilmann

Aarhus Universitets vicedirektør for studieadministrationen siger farvel til fordel for nyt job i København.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Af Ida Hammerich Nielson
ihn@adm.au.dk

22 år. Så lang tid har Vicedirektør for AU Studieadministration Eva Teilmann siddet i den samme funktion på Aarhus Universitet. Men nu er det snart slut – 1. juni stopper hun og flytter til København for at tiltræde en stilling som leder af Tilmeldingssekretariatet under Den Koordinerede Tilmelding.

Børn og børnebørn i hovedstaden trækker. Samtidig var den opslåede stilling svær at sige nej til, fortæller hun.

– Jobbet ligger i forlængelse af alt det, jeg har beskæftiget mig med. Samtidig vil jeg have mere fokus på tal og statistikker, og det har jeg faktisk savnet.

Eva Teilmann har både studeret og arbejdet på Københavns Universitet, så på en måde vender hun tilbage til, hvor hun kom fra. Hun vil dog savne
Aarhus Universitet – ikke mindst sine medarbejdere og kontakten til de studerende.

– Jeg er ikke typen, som tuder meget, men jeg kan da godt blive lidt vemodig. Samtidig har jeg tænkt meget over beslutningen, så jeg er afklaret.

Tal på naturen

Den første delrapport fik i 2003 statsministeren til at love, at hverken frøer, fisk eller fugle havde fået det værre under hans regering. Nu har DMU efter syv års arbejde netop sat punktum for det samlede mandtal af dansk natur.

Fotos: Jesper Rais/AU-foto

Seniorbiolog Peter Wind viser den måbende by-journalist rundt i skoven.

Kristian Serge Skov-Larsen
ksl@adm.au.dk

– Når du kigger på lav her på stammen, sidder der en prik der, en prik der og en prik hernede. Skal hver prik tælles hver for sig, eller udgør de ét samlet individ?

Peter Wind peger mod et bøgetræ spækket af grågrønne lavpletter. Træet knejser midt i den forårsspirende skov et par kilometer fra Danmarks Miljøundersøgelsers afdeling på Kalø Gods. Seniorbiologen er ansvarlig for den såkaldte "rødliste", der opgør den danske artsrigdom og beskriver tilstanden for alt fra kronvildt til smørlav, og listen er nu endelig færdig efter mere end syv års arbejde.

Og nej, der er ikke nogen, der rent faktisk har talt alle individerne af de knap 10.000 arter på listen, griner forskeren. Så havde de talt lav på bøgetræerne endnu.

Naturen bliver trimmet

– Det ville være fuldstændigt umuligt. I stedet ser vi på, hvordan det går med de levesteder, som arterne er afhængige af. For nogle få udvalgte arter, for eksempel fuglene, har vi ganske gode optællinger, siger Peter Wind.

Mens han forklarer, at det faktisk er de specialiserede arter af f.eks. insekter i skove, der i øjeblikket er mest truet, stopper han i vejkanten ud for en døende bøg med halvt barkløs stamme og nøgne, indtørrede grene.

– Det betyder meget for naturen, om sådan et træ får lov til at falde selv eller bliver fældet og fjernet. Det her står så tæt på vejen, at det nok ender med at få en tur med motorsaven. Men det betyder så, at de insekter og svampe, som netop lever på halvdøde og rådnende træer, får det sværere og måske uddør. Hvis jeg skal komme med én generel årsag til, at arter bliver truede og uddør, så er den, at skove og anden natur bliver pænere og mere trimmet, siger han, og understreger i samme åndedrag, at han egentlig ikke er meget for at gætte på, om naturen får det værre eller bedre i Danmark.

Ikke endnu i hvert fald.

Det spændende begynder nu

For selvom naturen i Danmark både er blevet undersøgt og skrevet i mandtal gennem mange århundreder, er det først med DMU's "rødliste" fra 2003, at en ensartet og internationalt anerkendt metodik er blevet anvendt til arbejdet.

Hvert år siden da har man regnet, vurderet og estimeret sig igennem et stykke af den danske artsrigdom, og i år er man nået hele vejen rundt.

Så når næste bidrag til "rødlisten" offentliggøres næste år, er arterne allerede en gang blevet opgjort efter samme metode, og så kan resultaterne sammenlignes for første gang.

– Det er nu, det virkelig spændende arbejde begynder. Nu kan vi for første gang holde to ensartede opgørelser op mod hinanden og se, om naturen får det bedre eller værre, fortæller han, mens han med et hurtigt vink hilser på skovfogeden, der triller forbi i en mudret pickup-truck.

Det meste skov er plantet

Al kørsel i den lille skov er forbudt for andre end universitetets og skovens folk, men i andre dele af naturen er både publikum og den daglige drift af markarealer og skove med til at ændre naturen og måske mindske artsdiversiteten.

– Nogle synes måske, at sådan et væltet træ ser æstetisk forkert ud. Det normale skovbillede er, at alle træer i et område er af samme art, har samme alder og står i snorlige rækker, fordi det er mest effektivt fra et dyrkningsmæssigt synspunkt. Men samtidig skal man også huske, at langt det meste af den skov, vi har i Danmark, rent faktisk er plantet. Også den skov, vi står i nu. Omkring år 1.800 var kun 2 procent af landet dækket af skov mod 10-12 procent i dag, smiler han.

Ikke en frø ...

Peter Wind er vant til, at artsoptællinger og rapporter om naturens tilstand udløser både mediestorm og politisk debat.

Da de første vurderinger efter den nye metode blev præsenteret tilbage i 2003, satte de gang i en større politisk diskussion om, hvor skidt eller godt den danske natur egentlig havde det. Hele debatten endte med det berømte Anders Fogh Rasmussen-citat om, at der ikke var "en frø, ikke en fugl, ikke en fisk, der har fået det ringere som følge af regeringens miljøpolitik".

– Sådan er det. Der er rigtig mange, der er utrolig interesserede i det, vi laver. Og det er da selvfølgelig en god ting. Men netop derfor koncentrerer vi os også om at lave opgørelser og rapporter. Så er der de forvaltende myndigheder, der må beslutte, hvad der rent faktisk skal gøres ved det, siger han, mens grusstien knaser under hans fødder. ■

METODIKKEN BAG RØDLISTEN

Inden for hver enkelt art eller artsgruppe har DMU kontakt med eksperter til at vurdere arternes status ud fra en række kriterier udarbejdet af den internationale naturbeskyttelsesorganisation IUCN (International Union for Conservation of Nature).

Eksperterne undersøger levesteder, naturens generelle tilstand og eventuelt små lokale optællinger af udvalgte arter. I alt 50 frivillige eksperter arbejder med hver deres artsgruppe, og DMU sørger for, at alle arter bliver opgjort i et samspil af mindst to personer. På denne måde sikres kvaliteten af arbejdet. Peter Winds arbejde består i at samle alle de mange data til en enhed.

DET VISER RØDLISTEN FOR I ÅR

I år har Danmarks Miljøundersøgelser undersøgt de sidste 2.702 arter ud af de i alt 9.170 danske dyr, svampe og planter, som i øjeblikket befinder sig på "rødlisten".

Listen indeholder de arter, der historisk set har befundet sig i den danske natur, og for hver enkelt art undersøger man, om den stadig er til stede.

Selvom den nye "rødliste" er den første samlede opgørelse over den danske faunas tilstand efter den nye metodik, har man selvfølgelig tidligere opgjort, hvilke arter der lever naturligt i Danmark.

Derfor kan man også sige, at 99 af de arter, der er blevet vurderet i 2009, er forsvundet fra Danmark siden 1850, mens yderligere 427 arter er truet i større eller mindre grad. Især inden for gruppen af lav-arter er særligt mange forsvundet og truet.

Se hele rødlisten og slå hvert enkelt dyr, svamp og plante op på www.dmu.dk/Dyr_planter/

Debat

Har du et synspunkt eller en kommentar, så bland dig i debatten
– send en mail til univers@au.dk
Se deadlines for debatindlæg på www.au.dk/univers/deadline

Er forskningsministeren demokrat?

Studenterpolitik

Af Henrik Aarestrup
Stud.scient.pol. og medlem af Frit Forum

EFTER MERE END 8 år med Helge Sander var vi mange, der glædede os over at få en ny videnskabsminister. Ikke kun fordi Helge Sander var mere kendt som Anders Foghs ven end som en visionær politiker, men også fordi den nye minister, Charlotte Sahl-Madsen, er konservativ. For selvom vi i Frit Forum ønsker en ny regering, må en konservativ forskningsminister være bedre end en fra Venstre.

Det Konservative Folkeparti har nemlig besluttet at arbejde for mere demokrati på universiteterne gennem såkaldt studenterparlamenter, som skal sikre de studerende indflydelse gennem direkte og gennemsigtige valg. Med studenterparlamenter vil studenterrådenes snørklede og udemokratiske metoder ikke længere være mulige.

FRIT FORUMS studenterpolitiske udvalg ønskede i et brev den nye minister tillykke med hvervet og skitserede samtidig vores mærkesager med særlig vægt på studenterdemokratiet. Vi blev herefter inviteret til møde hos ministeren, men hun syntes at smyge sig udenom, hver gang vi spurgte ind til studenterdemokratiet – eller et hvilket som helst andet forhold for den sags skyld.

Ja, selvom hun blev oprigtigt overrasket over, at stemmeprocenten blandt de studerende ikke er over 15 % på landets universiteter, ville hun ikke gribe ind. For, som hun sagde, universiteterne er jo uafhængige. Hun ønskede dog, at Frit Forum sammen med de andre studenterpolitiske lister skulle kæmpe hårdere for at hæve stemmeprocenten.

FAKTUM ER DOG , at selvom Frit Forum uden held de seneste mange år har forsøgt at få valgstrukturen ændret, så er Studenterrådet som den eneste af de studenterpolitiske lister repræsenteret i valgudvalget ved Aarhus Universitet og er derfor også den eneste liste, der har mulighed for direkte at ændre på valgstrukturen og dermed det demokratiske grundlag for valg på universiteterne.

Men problemet er, at Studenterrådet ikke har interesse i at arbejde for en reform af valgsystemet. For så længe det er muligt for studenterrådene at lave hemmelige lister og opstille folk uden reel chance for at komme ind, fordi stemmerne tilfalder dem, der sidder i toppen – lige så længe vil de vinde pladserne i bestyrelsen.

DERFOR BEDER VI ministeren om hjælp. For kan det virkelig passe, at en forskningsminister ikke skal blande sig i de udemokratiske forhold, fordi universiteterne er uafhængige? Er det ikke lidt det samme som at sige, at fordi kommunerne og regionerne er uafhængige, så må de også selv beslutte, hvilke valgregler der gælder fra kommune til kommune og region til region?

I Frit Forum håber vi, at Charlotte Sahl-Madsens tilbageholdenhed er udtryk for, at hun lige skal finde sig til rette i ministeriet. Vi håber med andre ord, at ministeren virkelig er det friske pust, som Lars Løkke vist havde tænkt, regeringsrokaden skulle kaste af sig, og at hun med sit parti i ryggen vil tage ansvar og styrke demokratiet og medindflydelsen for Danmarks mange tusinde studerende. ■

Konsulentforslag ødelægger teologiens udviklingsmuligheder

Faglig udvikling

Af Peter Lodberg
Studieleder på teologiuddannelsen,
Det Teologiske Fakultet

SÅ KOM DEN længe ventede rapport om AU's fremtidige struktur fra de to internationale konsulenter Sachi Hatakenaka og Quentin Thompson. Rapporten foreslår først, at Det Teologiske Fakultet (TEO) placeres sammen med Det Humanistiske Fakultet (HUM) og Danmarks Pædagogiske Universitetsskole (DPU). Derefter får DPU en grundig overhaling, der går ud på, at de skal være bedre, og TEO får tre paragraffer, der ikke forholder sig til fagenes faglige identitet (teologi, religionsvidenskab og arabisk med islamstudier), men understreger, at TEO har et godt ry i sin egen ret. Hvis man nu havde glædet sig til at læse om konsekvenserne af reorganiseringen for HUM, bliver man skuffet. Der er ingen omtale af HUM.
Er det fordi, HUM reelt set nu overtager TEO og DPU? Hvis det er svaret, så vil en eventuel sammenlægning komme skævt fra start.

SOM STUDIELEDER på teologiuddannelsen kan jeg se mange fordele ved et fagligt og forskningsmæssigt samarbejde med HUM og DPU inden for f.eks. de klassiske sprog, filosofi, historie, idéhistorie og pædagogik. Men teologi kan ikke splittes op på disse fag, fordi teologien lever af den indre sammenhæng mellem de teologiske fag (eksegese, kirkehistorie, systematisk teologi og praktisk teologi), der gør den teologiske kandidat egnet til at søge stillinger i folkekirken eller det private erhvervsliv.

DET ER KATASTROFALT at Sachis og Quentins rapport ikke har blik for teologis faglige identitet, når der nu er tale om en faglig reorganiseringsproces. Deres fremtidsvision om, at TEOs fag med tiden skal omlægges, når der er udviklet en strategi for sprog og kulturstudier, vil ødelægge teologi i stedet for at udvikle det. Samtidig vil deres forslag låse teologi fast som et humanistisk fag. I min optik har teologi også meget tilfælles med samfundsfagene og ikke mindst statskundskab, når man iagttager de politiske og sociale konsekvenser af religionens tilsyneladende tilbagekomst i det pluralistiske samfund som en politisk magtfaktor.

NETOP DETTE ASPEKT har man blik for i en ny rapport om teologiuddannelsens fremtid udarbejdet af det såkaldte *Wissenschaftsrat (WR)* i Tyskland. Her taler man om at forstærke den indre sammenhæng mellem de teologiske fag for at gøre faget i stand til at yde et nødvendigt modspil til ikke mindst politologiens fag, fordi der i fremtidens tyske og europæiske samfund er brug for eksperter, der er fortrolige med religiøse argumenter i det offentlige rum og kan analysere sammenhængen mellem religion, politik og samfund.

JEG HAVDE GLÆDET MIG til at læse Sachis og Quentins rapport. Den indeholder interessante overvejelser om ledelse og centerdannelse. Men jeg blev meget skuffet over at læse den overfladiske analyse i afsnittet om HUM, DPU og TEO. Det er tilsyneladende gået for hurtigt med at udarbejde rapporten, og der har ikke været tilstrækkelig viden om, hvad teologi er, og hvor fremtidsmulighederne ligger. Derfor kan jeg ikke anbefale, at universitetets ledelse lægger rapporten til grund for teologifagets reorganiseringsproces. Den vil ikke bringe teologi i verdenseliten, men i Serie 5. Se hellere til Tyskland. Her ved man, hvad teologi er – også i fremtiden. ■

Foto: Jesper Rais/AU-foto

Synlighed skabes ikke med samling

Faglig udvikling

Af Thomas Vorup-Jensen
Lektor, Institut for Medicinsk
Mikrobiologi og Immunologi

I ROMERRIGET var det "bedre at være nummer ét i en flække end nummer to i Rom". Denne kultur, altså at det betyder noget at stå klart i billedet, kan også findes i den lærde republik ved Aarhus Universitet. Jeg har hørt det formuleret således, at medarbejderne har et væsentligt medejerskab til produktet af deres aktiviteter. Netop muligheden for at kunne identificere sit bidrag er en uomtvistelig drivkraft i videnskab og måske den væsentligste forklaring på, at universitetets forskere helt frivilligt i gennemsnit lægger mere end 45 timers arbejde per uge. Det er heller ikke nogen tilfældighed, at mange førende forskningsmiljøer, både ved Aarhus Universitet og andre steder, synes at være opstået og vokset omkring enkeltpersoners initiativ. Videnskabelige miljøer er i høj grad noget, der skabes ud af ideer, som igen formuleres af få forskere eller endda en enkelt forsker.

NÅR OPLÆGGET TIL Aarhus Universitets udviklingsproces indeholder en formulering om, at "forskningsindsatsen skal samles og styrkes", er der grund til at overveje præmisserne. Betyder samling også imperiebygning på "republikkens" bekostning? Det er heller ikke entydigt en fordel, at samlingen skal bringe et miljø til – i rektoratets formulering – en "stor kritisk masse". Som kendt fra fysikken kan dette nok give en strålende synlighed, men måske ikke på den måde, vi i virkeligheden ønsker.

HELDIGVIS HAR universitetet også "forskningsfyrtårne", som på mere fredelig vis kan lyse op. Men fyrtårne skal jo blive, hvor de er sat. Dette koncept rummer derfor ikke noget godt svar på, hvorledes vi navigerer videre ud i det ukendte og uden om nye skær. Rektor for AU bemærkede forleden, at universitetet må øge sin internationale synlighed for at overleve i en skærpet konkurrence om studerende og forskningsmidler. Dette er en rigtig og meget vigtig observation, men vejen hertil går ikke igennem samling. Historien fortæller os tydeligt, at synlighed i videnskabernes verden kan kun skabes *de novo*, ikke samles fra det allerede kendte. Der skal altså sættes fart i skabelsen ved Aarhus Universitet.

MED "FLÆKKERNES" pluralitet har Aarhus Universitet et unikt og dynamisk forskningsmiljø. Vi skal turde satse på dette samtidig med, at vi imødekommer tidens krav til "big science". Et relativt nyt fænomen i det århusianske forskningsmiljø er såkaldte projektkoordinatorer, som ofte er højt kvalificerede forskere med et lokalt kendskab til universitetsmiljøets vilkår. Disse personer bruger tid på at få teamwork mellem universitetets individualister til at fungere i praksis. En relativt utaknemmelig opgave, men fuldstændig nødvendig for at få interdisciplinære projekter gennemført. Dermed altså skrevet, at udviklingsplanen ikke blot må tænke i administrative enheder, men også i funktionen af stillingstyper ved universitetet og den særegne psykologi, der kendetegner et skabende forskningsmiljø. ■

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Hvem tager visionen for AU's udvikling alvorligt?

Faglig udvikling

Af Dorte Marie Søndergaard,
Professor, på vegne af forskningslederne på DPU

S. Hatakenakas og Q. Thompsons konsulentrapport om AU rummer en række visioner og anbefalinger, der er tænkt som indspil i AU's udviklingsproces. Selvom rapporten kun udgør et blandt mange bidrag, vil den bære en vis vægt som beslutningsinformerende instans. Derfor er det nødvendigt at være opmærksom på nogle helt grundlæggende modsætninger i rapporten, som risikerer at afspore processen.

Rapporten fremhæver en række "klare, strategiske politikker, der skal gælde det samlede universitet og implementeres lokalt". Det drejer sig først og fremmest om forskningens samfundsrelevans, tværfaglighed, overskridelse af splittelsen mellem grundforskning og anvendt forskning og om en bedre vidensoverførelse. AU skal tænke nyt og ikke hænge i gamle strukturer.

Disse politikker skal sikre, at AU kan leve op til fremtidens krav om at stille fremragende viden og rådgivning til rådighed for samfundet og samtidig uddanne fremragende kandidater og nye forskere. Det er en spændende vision, som skaber et godt udgangspunkt for at profilere AU både nationalt og internationalt.

Problemet opstår imidlertid, når konsulenterne på flere niveauer udvikler anbefalinger til strukturændringer, der direkte modarbejder visionen.

Hvad angår strukturændringer på de øverste ledelsesniveauer, foreslår konsulenterne f.eks., at de fire hovedområder skal forblive intakte: NAT, HUM, SAM og SUN skal ikke tænkes på tværs eller tænkes i nye sammenhænge, blot skal tre af dem nu rumme nye enheder: NAT skal have DMU og DJF, HUM skal have TEO og DPU, og SAM skal have ASB.

Vi er bekendt med rektors indvending mod denne læsning af rapporten: Intet forbliver det samme, når der lægges nye institutioner ind under de gamle hovedområder. Og der vil selvsagt ske ændringer – men med stabilisering af de gamle hovedområders gensidige afgrænsninger må de nye institutioner nødvendigvis skulle underlægge sig gamle opdelingslogikker. Det nye, der vil kunne ske, må ske i respekt for grænsen mellem HUM og SAM, mellem SAM og NAT og mellem HUM og SUN. Nye dekaner gør det ikke alene.

Rapportens næste skridt er imidlertid endnu mere overraskende. Først sker det for DMU, så for DJF og til sidst i rapporten også for DPU: Disse forskningsinstitutioner, som netop udmærker sig ved at være tværfaglige, vidensoverførende og at sammentænke anvendt og grundforskning, foreslås hver især opdelt. Den sammentænkte grund- og anvendte forskning skal splittes, og de grupperinger af forskere, der kommer ud af manøvren, foreslås geografisk adskilt, således at grundforskningens overflyttes til campus Århus i indforståelet integration med den der såkaldt "akademiske forskning", mens den anvendte forskning placeres i København. På den måde kan anvendt miljø-, jordbrugs- og uddannelsesforskning side om side på den københavnske campus rådgive de myndigheder, der tænkes at være aftagere og finansierende instans for denne type af forskningsindsats. Og rådgivningens forskningsmæssige grundlag kan holdes på god afstand af virksomheden.

Der er tale om konkrete anbefalinger, der går stik imod rapportens overordnede vision om at samle grund- og anvendt forskning. Dette må kunne tænkes anderledes. Tager AU rapporten alvorligt, bliver der tale om en alt for defensiv strategi i forhold til København. Skal visionen tages alvorligt, bør campus København prioriteres til stærke fagmiljøer, der samler grund- og anvendt forskning, arbejder tværfagligt og vidensoverførende. DPU ser store perspektiver i at fungere sammen med sådanne miljøer i Emdrup. ■

Har du et synspunkt eller en kommentar, så bland dig i debatten – send en mail til univers@au.dk

Se deadlines for debatindlæg www.au.dk/univers/deadline

Den magiske cirkel

Faglig udvikling

Af Rane Willerslev
Lektor, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik

I BEGYNDELSEN AF 1990'erne organiserede jeg en række ekspeditioner til det nordøstlige Sibirien, hvor deltagerne bestod af folk fra antropologi, biologi og lingvistik. Vi blev fløjet ud i vildmarken med helikopter og dumpet ved en flod med kanoer, proviant og geværer. Deltagerne måtte naturligvis arbejde sammen om jagt og fiskeri. Men samarbejdet var også fagligt: Vi anså vores udforskning af de øde områder som et kollektivt projekt. Der var ofte konflikter, ikke mindst faglige. Men den kollektive udforskning var først og fremmest eventyrlig!

Det var derfor en lidt tam oplevelse, da jeg holdt et foredrag om ekspeditionerne på min afdeling, og en lektor indledte den efterfølgende debat med kommentaren: "Sikke en sær anakronisme." Han refererede til fagets barndom – altså dengang selvlærte mænd tog på tværfaglige ekspeditioner uden en afgrænset faglig skoling bag sig. Hvad ingen af os kunne vide, var, at hans ord i virkeligheden var den institutionaliserede antropologis sidste krampetrækninger. Set i lyset af Aarhus Universitets store omstruktureringer mod tværfaglige miljøer var det således den fagligt rodfæstede lektor og ikke jeg, der udgjorde en "anakronisme".

DET SPØRGSMÅL, DER UUNDGÅELIGT melder sig, er: Hvad indebærer tværfaglighed egentlig, og hvordan sikrer vi os, at det ny tværfaglige universitetsmiljø frembringer innovation? Jeg er ikke blandt dem, der har studeret emnet. Men jeg har gjort mig en række erfaringer, som måske er værd at lufte.

Her tænker jeg på Cambridge, hvor jeg opholdt mig under mit ph.d.-studium. Jeg havde der en vejleder, som introducerede mig for "den magiske cirkel", som jeg nu har videreført sammen med to kollegaer på Aarhus Universitet.

Cirklen består af antropologer, arkæologer og museumsfolk på alle trin i karrieren, der mødes hver fjortende dag. Principperne er simple, men kraftfulde: På skift fremlægges en videnskabelig gåde eller problemstilling, som forskeren kæmper med. Fremlæggelsen tager kun fem minutter, og cirklen bruger derefter halvanden time til at løse gåden ved at kaste den frem og tilbage i fri leg. Ingen gåde anses for uvedkommende, ligesom det er fuldt forventet, at deltagerne "skyder fra hoften" med risiko for, at en tanke ikke får "ben at gå på". Universitetets almindelige autoritetshierarki er sat ud af kraft, og den ph.d.-studerende har lige så megen taletid som professoren. Seancerne har vist sig succesfulde, ikke mindst fordi mange af tankerne materialiserer sig i artikler og afhandlinger.

HVOR LIGGER CIRKLENS MAGI? Svaret findes delvist blandt de internationale humanistiske tidsskrifter, som i dag først og fremmest publicerer "ideen". Dermed ikke sagt, at det faglige indhold er uden betydning. Pointen er nærmere den, at faglig tyngde anses for givet. Det, der afgør, om artiklen accepteres, er ideens originalitet!

Hvad er så en original ide? Det er en ide, som presser et fags begrebsapparat til kanten af, hvad det kan bære sådan rent logisk. Med andre ord indebærer originalitet, at man teoretisk bevæger sig ud i et "grænseland". I denne øvelse er tværfaglighed afgørende. Men det handler ikke om at nedbryde fagligheden. Folkene i den magiske cirkel ved, hvem de er rent fagligt. Det er netop bevidstheden om den faglige forskellighed, der er styrken i gruppen, og som tillader, at den enkelte forsker kan søge ud i sit fags grænseland. ■

Et grønt AU står ikke på

Mens Aarhus Universitet stadig arbejder på at få en samlet politik på miljø- og energiområdet, har flere hovedområder taget initiativer til en mere bæredygtig udvikling.

Af Helge Hollesen
hho@adm.au.dk

Er flere videokonferencer på bekostning af tog- og flyrejser fremtiden for universitetets forskere? Eller skal alle bygninger på Aarhus Universitet forsynes med sensorer, der sladrer om el- og vandforbruget? Og skal de studerende snart vinke farvel til de energikrævende cola-automater? Skal AU måske ligefrem have ambitioner om at blive et grønt universitet?

Svarene blafrer stadig i vinden, efter at universitetsledelsen i januar sendte endnu et oplæg til en samlet energi- og miljøpolitik for AU tilbage til udvalget. I en tid med en faglig udviklingsproces og – før den – omfattende forandringer i universitetets administration er det hverken energi- eller miljøspørgsmål, der trænger sig mest på, erkender universitetsdirektør Jørgen Jørgensen, der i rektoratet varetager energi- og miljøpolitikken.

Mere råderum til dekanerne

Et nyt oplæg vil dog være klar efter sommerferien. Og det bliver ikke under overskriften "Et grønt AU". Det fastslår både universitetsdirektøren og vicedirektør i Teknisk Forvaltning Søren Trangbæk.

– Udvalget vil fremlægge nogle overordnede retningslinjer for energiforbrug og miljøtiltag på universitetet. Så bliver det op til de enkelte hovedområder, hvordan de vil implementere politikken, forklarer Søren Trangbæk om det kommende udspil.

Dermed imødekommer udvalget de dekaner, som i januar nedskød det seneste udspil fra et udvalg med repræsentanter fra en række hovedområder, Teknisk Forvaltning og en enkelt studerende fra Grønt AU. Dekanerne fandt oplægget alt for detaljeret og ønskede større muligheder for selv at bestemme, hvordan en energi- og miljøpolitik skal gennemføres.

Grønt eller tåbeligt

Svend Hylleberg fra Det Samfundsvidenskabelige Fakultet var en af de dekaner, som vendte tommelfingeren nedad for det seneste udspil.

– Det var et stort katalog over alt, man kunne komme i tanke om, uden overvejelser om omkostninger i forhold til gevinster. Min holdning er, at vi skal få mest muligt for færrest mulige penge, forklarer Svend Hylleberg, der ikke har noget imod at tale om et grønt universitet.

– Det er jo et in-ord, men jeg mener ikke, man er et grønt universitet, fordi man sætter temperaturen ned til 20 grader. Det er

Aarhus Universitet forventer store energibesparelser, når der tages hul på bevillingen på 1,6 milliarder kr., som universitetet har fået til renovering af laboratorier og investering i nye laboratorier.

Strømslugerne i hverdagen

Ingen gider vente på en varm kop kaffe, en kold cola eller et stykke veltempereret slik. Men automaterne, som står klar til at servicere universitetets sultne og tørstige, er også selv forslugne spisere af elregningen.

Af Kristian Serge Skov-Larsen
ksl@adm.au.dk

En gammel, udslidt colaautomat bruger mere strøm end en gennemsnitsfamilie på fire, der bor i lejlighed, og svarer i årligt CO_2-udslip til en køretur på over 11.000 kilometer i din bil. Rundt omkring på Aarhus Universitet står sodavandsmaskiner, slikautomater og kaffebryggere og æder sig igennem den ene kilowatt-time efter den anden. Praktiske for den hungrende, ja, men ikke specielt miljøforbedrende.

Tom Ebbe Jakobsen er leder af Studenterhusfonden, der både driver en række kantiner og er en af de virksomheder, der har automater opstillet på universitetet. Han er udmærket klar over, at de potentielt kan være miljøsyndere.

– Vi har generelt fokus på, hvor meget vores apparater bruger strøm. Både i køkkener, kantiner og i automaterne. Men især i forhold til automaterne er det vigtigt at huske, at der også ligger en værdi i at kunne købe her og nu eller få en varm kop kaffe på afdelingen, siger han.

Skifter til nye

Netop for at skåne miljøet har Studenterhusfonden for et par år siden opsagt aftalerne med vand- og kaffeleverandørerne og opstillet egne automater. En udskiftning, der ifølge *UNIvers*' beregninger kan reducere elforbruget i f.eks. sodavandsautomater til næsten en tredjedel. Det er dog ikke alle automatleverandører, der følger samme praksis, forklarer Tom Ebbe Jakobsen.

– Vi står langt fra for alle automater på universitetet, og hvis du er ekstern leverandør og ikke betaler for strømmen, har du nok ikke den store interesse i at udskifte maskinen, før den er helt slidt ned. Det synes jeg i hvert fald, jeg kan se, når jeg kommer rundt på campus, siger han.

Så meget strøm bruger de

Herunder kan du se en opgørelse af, hvor meget strøm de enkelte automater cirka bruger om året. Tallene er dels bygget på målinger foretaget af Teknisk Forvaltning, dels oplysninger fra fabrikanterne.

Til sammenligning har en familie på fire, der bor i lejlighed, ifølge DONG Energy et gennemsnitligt årsforbrug på 3.046 kilowatttimer. De samme fire gennemsnitspersoner i et parcelhus har et årsforbrug på 5.181 kilowatt-timer.

En kilowatt-time koster ifølge Elsparefonden lige omkring 2 kroner og udleder 500 gram CO_2, hvis den er fremstillet på konventionel vis. En kørt bil-kilometer udleder ifølge Teknologirådet til sammenligning omkring 150 gram CO_2, hvis bilen kører 15 kilometer på literen. ■

Colaautomaten
En gammel model som den på billedet bruger omtrent 3.400 kilowatttimer om året. De nyere modeller, som både sælger slik og sodavand, bruger omkring 1.300 kilowatttimer.

Slikautomaten
Slikautomaten på billedet bruger omkring 1.000 kilowatttimer om året.

Den store kaffeautomat
De ældre kaffemaskiner som den på billedet bruger omkring 2.400 kilowatt-timer om året. En ny maskine, som der bliver trukket 50 kopper kaffe af hver dag året rundt, bruger omkring 1.000 kilowatt-timer.

Den lille kaffeautomat
Rundt omkring på universitetet har en række afdelinger opstillet en lille hurtig kaffebrygger i køkkenet. Modellen på billedet bruger omkring 1.000 kilowatt-timer om året – hvis man altså ikke slukker den om natten.

dagsordenen

Foto: Lars Kruse/AU-foto

nærmere et tåbeligt universitet, hvis det betyder, at folk så arbejder hjemme. Vi skal regulere medarbejdernes adfærd, så vi bliver energieffektive og formindsker CO_2-udslippet, men på en måde, så det ikke går ud over effektiviteten i forsknings- og uddannelsesproduktionen.

Bæredygtige løsninger

Mens endnu et udvalg arbejder på en energi- og miljøpolitik, er der rundt omkring på universitetet gang i en lang række miljøinitiativer og tiltag mod en bæredygtig udvikling. Det er bl.a. målet på Handelshøjskolen (ASB), som i sin strategi fra 2009 har en vision om at understøtte samfundet ved at udvikle bæredygtige løsninger.

– Derfor vil vi integrere bæredygtighed i vores forskning og undervisning og også demonstrere bæredygtig drift bl.a. i vores it- og bygningsdrift. Et af de næste skridt er at involvere medarbejdere og studerende for at påvirke deres adfærd i forhold til f.eks. energiforbrug og affaldssortering, forklarer administrativ direktør Steen Ib Kjeldsen.

Den grønne indsats på ASB omfatter både transport, vand, lys, varme, papir og indkøb i øvrigt.

Vindmøller på DMU?

Hos Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) har der i flere år været såkaldt grønne udvalg på alle tjenestesteder. Udvalgenes opgave er at følge op på DMU's energi- og miljøpolitik, som bl.a. sigter på at udnytte energi, vand og råvarer bedst muligt, at minimere udledninger og affaldsmængder og at substituere farlige stoffer med mindre farlige stoffer.

– Vi relancerede de grønne udvalg sidste år, og i den forbindelse ser vi bl.a. på rejsemønstret i forhold til CO_2 og øget brug af videokonferencer, som siden fusionen jo er blevet mere udbredt på AU, siger sekretariatschef Ole Bjørn Hansen. Han fortæller også, at DMU i Roskilde sammen med naboen Risø undersøger mulighederne for at opstille vindmøller til at dække dele af fremtidens energiforbrug.

Sport i at spare

Med projektet Green and Clean har Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet i et år inddraget alle ansatte i bestræbelserne på at spare på strøm og vand og fremme en miljøvenlig adfærd. Der er netop ansat en medarbejder til at trække projektet, skabe overblik over, hvor det er bedst at investere, og synliggøre resultaterne af miljøindsatsen.

– Der må gerne gå sport i at spare på energi osv., siger formanden for Green and Clean Morten Dam Rasmussen. Han er institutleder på Institut for Biosystemteknologi på DJF og har en drøm om, at fakultetet i Foulum bliver CO2-neutralt ved at dyrke afgrøder til bioenergi og udnytte det store biogasanlæg, som fakultetet råder over.

Fakultetet har bl.a. opnået store reduktioner i strømforbruget ved, at stænkskabene på laboratorierne kun kører, når de er i brug. Desuden bliver der nu opsat sensorer på alle bygninger for at spare på strømmen.

– Det ville selvfølgelig være billigere, hvis medarbejderne huskede at slukke, men dette er nemt og kan også betale sig på lidt længere sigt, og vi vil gerne være i front med energibesparelser, siger Morten Dam Rasmussen. ■

Alternativ klimadebat

Af Ida Hammerich Nielson
ihn@adm.au.dk

Ppm-koncentration, CO_2-indhold og bæredygtighed. Klimadebatten handler ofte om biologi. Men hvad er det egentlig, vi taler om – sådan på et dybere plan? *UNIvers* går bag om klimadebatten og stiller det metafysiske spørgsmål: Hvorfor skal vi overhovedet stræbe efter at blive bæredygtige?

Louis Klostergaard, undervisningsadjunkt ved Institut for Videnskabsstudier:
– Hvis du bare siger bæredygtig, har du i virkeligheden ikke sagt noget endnu. Du bliver nødt til at sige bæredygtig i forhold til hvad.

Er det økonomien, naturen eller noget helt tredje? Hvis du så siger bæredygtig i forhold til naturen, siger du i virkeligheden også noget meget komplekst, for hvilken natur taler du om? Er det den nuværende natur eller en mere oprindelig natur, og hvornår var det egentlig, at den oprindelige natur var der? Hvis vi skal være bæredygtige i forhold til en form for oprindelig natur, betyder det, at vi f.eks. slet ikke må bruge elektricitet. Men det er også vigtigt at være opmærksom på, at mennesket altid har grebet ind i denne "natur". Det gælder også naturfolk, som vi tror lever i pagt med naturen. Også de genskaber naturen med deres aktiviteter. Vi hører ofte, at mennesket har fjernet sig mere og mere fra naturen, og det er da også rigtigt, hvis vi opsætter en skelnen mellem kultur og natur. På den anden side kan mennesket slet ikke fjerne sig fra naturen.

Ulrik Becker Nissen, lektor ved Afdeling for Systematisk Teologi:
– Den aktuelle klimadiskussion er i høj grad båret af et antropocentrisk synspunkt. Begrundelsen er ofte, at vi skal beskytte naturen af hensyn til fremtidige generationer. Dermed kommer mennesket i centrum. Miljøetikere har ofte argumenteret for, at den ikke-menneskelige natur har en moralsk status i sig selv. Det gælder f.eks. den etiske retning biocentrismen, der hævder, at alt levende har en moralsk status alene i kraft af, at det er levende – det gælder både dyr, planter og mennesker. Denne begrundelse hører man ikke så ofte i dag, for det er langt mere diskutabelt og kontroversielt at sige, at en plante i sig selv har moralsk status. Men måske er det for snæver en betragtning udelukkende at have fokus på fremtidige generationer – hvorfor skulle den øvrige naturs overlevelse ikke være lige så vigtig? ■

DEN GRØNNE SUPERLIGA

Mens AU fortsat mangler en klar miljøstrategi, går andre universiteter langt i bestræbelserne på at fremme miljøbevidstheden

Af David Langran
dl@adm.au.dk

College of the Atlantic, USA:
College of the Atlantic tilbyder kun én forelæsningsrække: human økologi - et studie i menneskets forhold til miljøet. Med sin placering på en ø ud for Maines kyst og Acadia National Park som kulisse kunne College of the Atlantic godt minde mere om et bofællesskab for hippier end et universitet. Men tag ikke fejl: Universitetets studerende kan bryste sig af en række imponerende resultater - f.eks. havde 4 af dem lederroller på FN-konferencen i Polen i 2008. Universitetet, der har været fuldstændigt CO2-neutralt siden 2007, drives udelukkende ved hjælp af vedvarende energikilder, og det tilhørende landbrug forsyner stedet med en stor del af deres frugt og grønt.

Göteborgs Universitet, Sverige:
Nok Europas grønneste universitet og det eneste universitet i verden, der er miljøcertificeret i henhold til både europæiske og internationale standarder. Bæredygtig udvikling er en central del af universitetets forskning, og disse principper finder også anvendelse på selve universitetet, idet alt affald sorteres og genbruges, alle indkøb er underlagt miljøkontrol, og desuden stiller universitetet cykler til rådighed for de ansatte i arbejdsøjemed.

EARTH University, Costa Rica:
I 1990 så et privat universitet dagens lys i Costa Rica: EARTH University. Universitetet underviser de studerende i, hvordan man kan bidrage til bæredygtig udvikling i troperne. Eksplosiv befolkningstilvækst og intensiv opdyrkning af jorden fremprovokerede en landbrugskrise i den centralamerikanske region i 1980'erne, og EARTH University blev etableret med henblik på at afhjælpe regionens problemer. Universitetet har egne landbrug og regnskovsreservat, som dets godt 400 studerende kan anvende i deres forskning.

Københavns Universitet, Danmark:
Københavns Universitets nyligt opførte 'Green Lighthouse', som huser universitetets videnskabelige fakultet, er Danmarks første offentlige CO_2-neutrale byggeri. Som en del af universitetets mere omfattende tiltag, 'Grøn Campus', repræsenterede bygningen et 'fyrtårn' for CO_2-neutralt byggeri forud for COP15-topmødet i december måned sidste år. Universitetet har også doneret adskillige tusinde kroner til studenterledede bæredygtighedstiltag og har udnævnt 'grønne ambassadører' blandt dets ansatte og studerende til fremme af miljøbevidstheden.

Det mener de studerende på AU

Andreas Wichmann Malmmose, statskundskab, 2. semester

Betyder det noget for dig, om du går på et grønt universitet?
– Det er ikke umiddelbart noget, jeg har gjort mig mange tanker om. Men universitetet bør som et velfungerende og vidende minisamfund have overskud og udnytte det til at gå forrest og fungere som et grønt ideal for det resterende samfund. Forhåbentlig kunne der blive skabt grøn præcedens.

Ved du, om Aarhus Universitet gør noget for miljøet?
– Jeg har ikke kendskab til nogle grønne tiltag, så enten er universitetet ikke kommet med nogle nævneværdige tiltag, eller også har det været ringe til at formidle budskabet. Jeg har i hvert fald ikke bemærket, at AU skulle være blevet grønnere, men de gule mure er jo også skønne ...

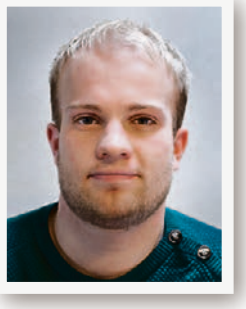

Rikke Visby Wickberg, teologi, 2. semester

Betyder det noget for dig, om du går på et grønt universitet?
Ja, det betyder meget, hvorvidt det sted, man engagerer sig i, gør noget for miljøet.

Ved du, om Aarhus Universitet gør noget for miljøet?
Så vidt jeg ved, sker der faktisk en del. Ikke at jeg lige kan sætte det op punktvist ...

Foto: Ditte Valente

Fryseren er første station for nye prøver, der skal analyseres. "For nogle år siden stod jeg en dag hernede i kulden, og pludselig smækkede døren. Der gik måske 5 eller 10 sekunder, hvor jeg ikke kunne få døren op. Hold op, hvor blev jeg ræd. Flere år efter kunne jeg ikke lide at gå herned", fortæller Annegrete Ljungqvist, der er laborant på Danmarks Miljøundersøgelser (DMU).

LABORANTEN med styr på tallene

MØD EN TAP

Det Tekniske og Administrative Personale eller Traditionelt Anonymt Personale? *UNIvers* sætter i ny serie fokus på TAP'er, der gør en forskel. Har du lyst til at fortælle om dit arbejde – eller kender du en TAP, vi bør skrive om, så skriv eller ring til univers@au.dk eller 2338 2221.

Annegrete Ljungqvist har arbejdet som laborant på DMU i snart 24 år. Det gode og tætte samarbejde med andre faggrupper er en vigtig årsag til, at hun holder ved.

Af Hans Plauborg
hhp@adm.au.dk

"Det er portvagten. Alarmtilstanden er afsluttet. Alarmtilstanden er afsluttet", gjalder stemmen fra højtaleren med distinkt midtsjællandsk accent.

"Gud, har vi været i alarmtilstand?" spørger journalisten lettere forskrækket. "Befalet" alarmtilstand er ikke hverdagskost, når man til dagligt sidder i administrationen i 8000 Århus C. Men her på DMU i Roskilde er det ikke så unormalt.

– Vi har et laboratorium på RISØ, der står for 80 procent af alle brandalarmerne. Jeg ved ikke rigtigt, hvad de skyldes. Nogle af dem er nok falske, siger Annegrete Ljungqvist, laborant på snart 24. år i det, der i dag hedder Afdeling for Miljøkemi og Mikrobiologi – bedst kendt under akronymet MIMI.

Lidt for mange brandalarmer er også årsagen til, at afdelingens køkken ikke længere råder over en brødrister. Direktør Henrik Sandbech blev nemlig på et tidspunkt så træt af, at forsøg på at riste rugbrød udløste alarmen, at han fjernede den. Så vidt vides står den i dag på hans kontor.

Nye teknologier

Annegrete Ljungqvists arbejde handler om at undersøge en lang række biologiske produkter lige fra muslinger til moderkager for skadelige stoffer som bromerede flammehæmmere, toxaphener, chlordaner og PCB'er. I dag foregår den slags via forskellige former for avanceret kromatografi, der adskiller indholdet i prøver i de enkelte komponenter, hvorefter de kan bestemmes kvalitativt og kvantitativt.

– Arbejdet som laborant har ændret sig kolossalt. Vi er blevet meget mere specialiserede, og teknologier er helt anderledes. Da jeg blev ansat for mange år siden, stod vi og injicerede prøverne manuelt, fortæller Annegrete Ljungqvist, mens hun viser den seneste model af afdelingens gaskromatograf.

– Ja, det siger vist en del om, hvor længe du har været ansat, lyder det drillende fra en af de tre laborantkollegaer, der er i færd med at nærstudere nogle prøver på en stor computerskærm fyldt med seismograf-lignende udsving.

> *Hvis man kan og vil, får man som laborant både stor frihed og ansvar.*
>
> Annegrete Ljungqvist, laborant

Kulturforskelle

Kærlige drillerier skal der være på enhver god arbejdsplads. Der skal også herske respekt for hinandens fag og kvalifikationer, og her er MIMI helt i top, mener Annegrete Ljungqvist.

– Vi har et fantastisk godt samarbejde med seniorforskerne og de ph.d.-studerende. Vi har et meget tæt samarbejde og føler i høj grad, at vi hører sammen. Hvis man kan og vil, får man som laborant både stor frihed og ansvar. Det er helt sikkert en væsentlig grund til, at jeg har været her i snart 24 år, siger Annegrete Ljungqvist.

Hun indrømmer dog, at man nogle gange kan mærke kulturforskellen mellem forskere og TAP'er. Forskerne er generelt ekstremt dedikerede til deres arbejde. De arbejder meget, og de får nok også et større kick ud af deres arbejde end laboranterne, fordi de er mere fordybet i det, mener Annegrete Ljungqvist.

– Vi er med i hele processen, og jeg er faktisk også autoriseret til at skrive under på de resultater, vi sender ud til rekvirenten. Men som laboranter får vi først det fulde overblik, når resultaterne er publiceret. Det er nok den store forskel. Men vi er alle meget pligtopfyldende. Laboranterne tager også weekenden i brug, hvis noget bare *skal* være færdigt.

Excel er sagen

For Annegrete Ljungqvist er det mest spændende ved arbejdet ikke så meget håndværket i laboratorierne. Det er snarere den efterfølgende talbehandling.

– Jeg elsker at sidde og kigge på tal i et regneark – ja, det er faktisk rigtigt, griner hun.

Den lyst får hun så rigeligt styret, når hun f.eks. analyserer prøver for den arktiske afdeling. Afdelingen råder over en database med prøveresultater fra de sidste 20-25 år. Det betyder, at man i dag kan undersøge de gamle prøver for nye miljøskadelige stoffer, som man ikke kendte dengang, og sammenholde dem med nyere prøver.

– Jeg synes jo, det er enormt spændende at sidde og analysere på de tal.

– Som laborant skal man være ret glad for tal, lyder det til?

– Ja, selvfølgelig. Det er jo hele essensen i vores arbejde. ■

DMU'S AFDELING FOR MILJØKEMI OG MIKROBIOLOGI (MIMI)

Afdelingens formål er at arbejde med og løse problemer i miljøet, som opstår ved produktion og anvendelse af kemikalier, mikroorganismer og genetisk modificerede organismer.

Desuden deltager afdelingen i udvikling og implementering af overvågningsprogrammer.

Afdelingen deltager også i udviklingen af bæredygtige og sikre teknologier som bioremediering og mikrobiologisk kontrol af skadevoldere.

Afdelingen, der ligger i Roskilde, har 30 medarbejdere: 11 laboranter, 10 forskere fordelt på 5 mikrobiologer og 5 kemikere, 3 administrativt ansatte og 6 ph.d.er. Derudover er der projekt- og specialestuderende og gæsteforskere tilknyttet afdelingen.

Kilde: dmu.dk

Møder dagen lang

Mødeaktiviteten er eksploderet i moderne netværksbaserede og tværfaglige videnorganisationer. Men forbløffende få beskæftiger sig med, om møderne skaber værdi. To AU-forskere sætter kritisk blik på mødekulturen.

Af Hans Plauborg
hhp@adm.au.dk

De er for lange, for uforberedte og med deltagelse af de forkerte folk. En del af dem bliver holdt uden en dagsorden og med en mødeleder, der ikke aner, hvordan man udfører jobbet. Og så bliver der holdt alt for mange af dem.

– Man skal ikke sige ret meget om møder, før alle begynder at nikke. Der er et kæmpe reservoir af fælles oplevelser, når det gælder møder, og de er stort set alle sammen negative, siger Ib Ravn, der er lektor på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole (DPU) og blandt andet forsker i møder.

En amerikansk undersøgelse fra 2003 viser, at 4 ud af 10 personer mener, at møder hæmmer innovationen. Næsten halvdelen mener, at møder reducerer udviklingstempoet i virksomheden, og kun 12 procent er "meget enige" i, at de har udbytte af de møder, de går til.

"Guruernes" skyld

Alligevel eksploderer mødeaktiviteten både i offentlige og private virksomheder. Blandt andet fordi alverdens guruer har haft succes med at prædike tværfaglighed, netværk og projektarbejde som den eneste saliggørende vej til merværdi og innovation.

– Men de guruer skal jo ikke stå til ansvar for, hvad alle de her møder koster på bundlinjen, siger Christian Waldstrøm, der er lektor på Handelshøjskolen (ASB) og forsker i netværk. Han har undersøgt netværks- og samarbejdsrelationer i mange danske virksomheder, og hans seneste forskningsresultater viser, at megen videndeling – bl.a. i forbindelse med møder – ikke skaber værdi, fordi den foregår hulter til bulter og uden struktur.

– Det er kommet meget bag på mig, at alle ledere i små og store virksomheder, jeg har talt med de seneste år, samstemmende siger, at man har en forfærdelig mødekultur på netop deres arbejdsplads. Det fortæller alt om problemets omfang, siger Christian Waldstrøm.

Ikke sexet

Historien om mødekultur og mødeaktivitet ligner fortællingen om et problem, alle erkender, men ingen gør noget ved. Heller ikke videnskaben har været synderligt interesseret. Ib Ravn konstaterer således, at der har været forsket meget lidt i møder og mødeledelse, selv om det fylder meget i den moderne virkelighed. Der findes masser af *how to*-bøger, der gennemgår, hvordan møder kan blive mere effektive, men meget lidt videnskabeligt arbejde, der beskriver moderne mødeledelse.

– Mit gæt er, at det er, fordi det ikke er et sexet buzzword. Møder er ofte kedelige, så at forske i det må være endnu mere kedeligt. Men møder danner jo et bagtæppe for rigtig mange af de ting, der sker i vores liv, og derfor er det også interessant at forske i dem.

Ingen regner på udgifterne

Hvis alle er enige om, at der bliver holdt for mange, for lange og forkerte møder, der hverken bidrager med økonomisk, faglig eller social merværdi, kan det undre, hvorfor de færreste virksomheder tager et ordentligt opgør med deres mødekultur. Det undrer dog ikke Ib Ravn.

– Man skal ikke tro, at fordi noget ikke fungerer, så er der nok nogen, der gør noget ved det. Mange steder tager man bare møder for givet, og måden, man eventuelt protesterer mod dem på, er ved ikke at komme. Det er de færreste, der har refleksionsniveauet og lysten til at stille sig op og sige, at det kan være selve mødet som institution, den er gal med.

Ifølge Christian Waldstrøm tør mange virksomheder simpelthen ikke forsøge at regne på, hvad mødeaktiviteten koster i medarbejdernes tid. De studerer nøje, hvad det koster at engagere en dyr ekstern konsulent, men de regner ikke på, hvad en medarbejder kunne have produceret eller skabt af viden i den tid, der bruges på møder. Mange ved slet ikke, at man via netværksanalyser (på engelsk "Social Network Analysis") kan kortlægge, hvordan der skabes mest værdi.

– Desuden er der jo en enorm inerti i vores mødekultur. Der er noget trygt ved, at folk helt rituelt sidder til møder, for det betyder, at vi kan opfatte os som en videndelende organisation, at vi er innovative og rigtigt 21. århundrede-agtige. Men sandheden er jo, at forestillingen om, at der skal sidde ti mand omkring et mødebord i to timer og sige noget på skift, er et billede på industrisamfundet, siger Christian Waldstrøm.

Specielt slemt på universitetet

Dårlig mødeledelse er et af de helt store problemer ved mange møder. Og problemet bliver ikke mindre af, at vi i Danmark har en snakkekultur, hvor alle opfatter det som deres ret at få ordet, når de vil. Møder i universitetsverdenen kan være specielt slemme, siger Ib Ravn.

– Møder på universitetet er jo præget af, at der typisk sidder mange velformulerede og måske lidt egenrådige folk, der har en mening om alt. Det værste, jeg selv har oplevet, var nogle møder i forbindelse med en ny masteruddannelse, hvor vi var ti forskere. Alle havde noget uhyre vigtigt at sige om de mindste detaljer, og det tog uendelig lang tid.

Ib Ravn peger på et andet problem i forhold til møder på universitetet, nemlig at forskere og andre universitetsuddannede ofte tager deres kritiske rationalitet med ind i det samarbejdsforum, som et møde er. Et møde skulle gerne være et konstruktivt sted, hvor man bygger noget nyt og vigtigt op *sammen*, og det er svært, hvis man starter med at finde fejl i kollegernes argumenter, som forskere ofte gør.

– Man skulle meget gerne gå fra et møde med mere energi, end da man kom. Det er desværre sjældent tilfældet med mange af de møder, vi holder i dag. ■

MØDER ØDELÆGGER VIDENDELING

Christian Waldstrøms seneste resultater fra netværksanalyser i en kommune viser, at der er et kæmpe spild i organisationens videndeling. På grund af en række krav ude- og oppefra bliver der holdt møder og udvekslet kommunikation på kryds og tværs, men hver tredje af de relationer, medarbejdere har i løbet af en arbejdsdag, skaber ingen værdi – hverken arbejdsmæssigt eller socialt. En af de afdelinger, der fik foretaget sådan en undersøgelse, vil sågar afskaffe alle ikke-nødvendige møder efter sommerferien og så kun holde dem, der rent faktisk bliver savnet.

I undersøgelsen spurgte Christian Waldstrøm bl.a. folk om, hvem de gerne ville samarbejde mere med for at blive mere effektive i arbejdet. På den måde kan man se, hvem folk søger i organisationen.

– Vi kunne se, at der mange steder er behov for mere kontakt og bedre kommunikation. Men når vi så spurgte, hvorfor de ikke bare greb telefonen og fik fat i de folk, sagde 90 procent: "Det kan vi ikke. De har ikke tid, for de sidder i møder." Man kunne uden tvivl få meget bedre videndeling i en organisation, hvis man gav folk tid og plads til at finde hinanden frem for at tvinge samarbejde ned over hovedet på dem, konstaterer Christian Waldstrøm.

BEDRE MØDELEDELSE GENNEM FACILITERING

Facilitering er et centralt begreb i Ib Ravns forskning i mødeledelse. Facilitering består i at guide en gruppes samtale frem mod et resultat via en stram styring af processen. Når vi skal til møde, tænker vi oftest på dets indhold: Hvad ved vi om emnet? Har vi forberedt os? Har vi noget at sige om det? Hvad håber vi, at der kommer ud af det? Facilitatoren har til opgave at fokusere på mødets form. Hvad skal der ske med emnerne A, B og C? Skal der indkaldes ideer? Skal vi høre på hinandens erfaringer? Skal vi diskutere for og imod? Skal vi træffe beslutninger?

En facilitator tager ikke selv beslutningerne, men sørger for, at de bliver taget – uanset om det er lederen, eksperter, stemningen eller en håndsoprækning, der afgør det. Det er ikke nødvendigvis gruppens leder, der er facilitator. Det kan ligefrem være en fordel at give rollen til en stærk medarbejder, så lederen har overskud til at forholde sig til indholdet.

Modelfoto: Lars Kruse/AU-foto

Succeshistorien.dk

Historikerne bag danmarkshistorien.dk vandt Videnskabsministeriets Forskningskommunikationspris 2010 og et royalt håndtryk i København. *UNIvers* tog med.

Af Tina Lee
tlee@adm.au.dk

Klokken er lidt over seks om morgenen, og redaktionen bag websitet danmarkshistorien.dk sidder i en bus på vej mod København for at modtage Videnskabsministeriets Forskningskommunikationspris 2010 af H.K.H. Kronprinsesse Marys hånd. Prisvinderne får håndværkere med tandsmør og driller hinanden med den uvante påklædning. De er alle i deres stiveste puds. Flere er blevet klippet til lejligheden, og en enkelt har været ude for at købe sit livs første jakkesæt. Kun fodtøjet afslører, at fremtoningen normalt er en anden: fodformede lædersko, farvede snørebånd og store sorte militærstøvler.

Anerkendelse fra højeste sted

Det er første gang, at forskere fra Aarhus Universitet vinder Videnskabsministeriets Forskningskommunikationspris. Det er også første gang, at en gruppe forskere vinder – tilmed humanister.

– Det er en anerkendelse fra højeste sted om, at vi er lykkedes med noget, som efter min bedste mening styrker hele humaniora og viser, hvor vigtig humanistisk forskning er, konstaterer lektor Søren Hein Rasmussen, som er en af drivkræfterne bag danmarkshistorien.dk.

Lang vej mod succes

Det er ni år siden, at idéen til danmarkshistorien.dk opstod på Historisk Institut. I fem år kæmpede initiativtagerne for at skrabe penge sammen til en projektleder, og i yderligere fire år sled redaktionen for at få samlet og skrevet nok materiale til at lancere hjemmesiden. 14. maj 2009 gik danmarkshistorien.dk i luften, og redaktionens hårde arbejde blev belønnet: Hjemmesiden fik i løbet af de første timer på åbningsdagen over 100.000 hits. På otte måneder har siden rundet 1 million besøgende – og folkene bag kan føje en fornem pris til succesen.

> *Mærkværdig oplevelse pludselig at stå og trykke H.K.H. Kronprinsesse Mary i hånden.*
>
> Anders Bøgh, lektor, dr.phil., cand.mag. og en af initiativtagerne til danmarkshistorien.dk

– Det er et vigtigt skulderklap. Vi har kun haft ganske få lønnede medarbejdere. De fleste har brugt deres fritid eller er kommet udefra og har sagt, at de gerne vil være med. Derfor er det skønt, at en myndighed anerkender projektet. Det får os til at blive ved, siger Søren Hein Rasmussen.

Pris og pindemadder

I Tycho Brahe Planetarium kaster Hendes Kongelige Højhed Kronprinsessen stjernestøv over dagen, da hun overrækker prisen til Søren Hein Rasmussen og Anne Sørensen på vegne af gruppen af forskere, fordi de har spillet en helt central rolle i at idéudvikle og realisere danmarkshistorien.dk. I vanlig sikker stil charmerer H.K.H. Kronprinsesse Mary presse, publikum og prisvinderne, der alle får et håndtryk og et smil. Historikerne smiler også selv, da de vender oplevelsen over pindemadder og Ceres Royal. Klokken 14.00 går turen hjem til Århus igen. Projektleder Peter Yding Brunbech har sluppet tøjlerne – alting gik, som det skulle. Han deler kolde øl ud, for – som han siger – er det ikke længere nødvendigt at opføre sig royalt.

Pionerarbejde

Den måde, forskerne har samarbejdet omkring tilblivelsen af danmarkshistorien.dk, er mere eller mindre unik, og Peter Yding Brunbech mener, at universitetet kan lære af projektet.

– Man skal ikke bare blive ved med at skrive tidsskrifter, fordi det er det, man altid har gjort. Man skal være der, hvor brugerne er. På den måde viser vi lidt vejen. At universitetet kan bruge de nye kommunikationskanaler og tage det her medie alvorligt.

Lektor Søren Hein Rasmussen er enig.

– Jeg håber, at det her bliver startskuddet til et universitet, der tør bevæge sig ud i de moderne tider og kommunikere på de betingelser, som eksisterer i dag, og dermed også blive et klogere universitet. ■

DANMARKSHISTORIEN.DK

På danmarkshistorien.dk kan man i dag finde features som myter i Danmarks historie, mulighed for at lave sin egen historiesamling som pdf-dokumenter og en interaktiv tidslinje, der giver adgang til hjemmesidens materiale. Projektet er under stadig udvikling, og redaktionen brygger på initiativer, der på nye måder kan lære brugerne om Danmarks historie.

En spilgruppe arbejder dag og nat på et adventurespil, der foregår i Århus anno 1458, og til august begynder udviklingen af en smartphone-applikation, der serverer historisk viden på mobilen om det sted, man befinder sig.

Det er forskerne på Institut for Historie og Områdestudier på Aarhus Universitet, som står bag det store opslagsværk.

Foto: Jacob Nielsen

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Kampgejsten var stor under introen hos PF – Politologisk Forening – og de leverede det helt store bananshow. Hvorfor? Fordi deres båd er døbt Bananbåden.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Det var et hårdt slag for Politologisk Forening, da de overraskende måtte se sig slået på stregen af Ingeniørerne i det indledende heat.

KAPSEJLADS 2010

Vinderne. Det var fra første heat let at se, hvem der havde spandexbukserne på. Medicinernes festforening Umbilicus havde øjnene stift rettet mod Det Gyldne Bækken fra start til slut og vandt ikke mindst takket være holdets to blonde Duracell-piger, der både kunne sejle og bunde øl hurtigere end drengene.

Som nogle af de eneste valgte Humbug en traditionel gummibåd. End ikke den bedste padleteknik kunne få båden til at rykke som de oppustelige kajakker.

Foto: Roar Lava Paaske/AU-foto

Foto: Roar Lava Paaske/AU-foto

Simon Juul og Rasmus Bjerg styrede Kapsejladsens gang i år. Rasmus Bjerg har aldrig læst på universitetet – hans gennemsnit var for lavt. Simon Juul har gået på Journalisthøjskolen. *UNIvers* spurgte, hvorfor de har valgt at stå foran tusinder af universitetsstuderende til årets største kulturbegivenhed i Århus. Rasmus Bjerg: Det er økonomien, der tvinger os.Simon Juul: Ja, det er pengene. Vi har mange munde at mætte.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Traditionen tro dukkede mange tilskuere op fra tidlig morgen for at sikre en god plads til Kapsejladsen. Venner fandt hinanden ved hjælp af pejlemærker som sofaer, gevir, et meterhøjt flamingo-A, ballondyr og bannere. Inden det første heat blev skudt i gang, havde mere end 10.000 festglade mennesker fundet vej til Universitetsparken.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Borgmester Nicolai Wammen vækkede jubel med sin Kapsejlads-tale:
– Det er her, legender bliver skabt. Det er her, drømme bliver knust. Og det her er rammerne om de allerbedste studerende, ikke bare i Århus, ikke bare i Danmark, men i verden!

Foto: Jesper Rais/AU-foto

Kunsten at sælge sig selv

To bachelorstuderende fra informationsvidenskab savnede en oversigt over faglige og sociale arrangementer for studerende i Århus. De tog sagen i egen hånd og startede hjemmesiden OPtrin.dk.

Af Louise Debois
ldn@adm.au.dk

– Vi havde begge stor lyst til at være iværksættere og starte vores egen virksomhed, så vi brugte en masse torsdag aftener på at lave brainstorming og udvikle på idéer over en flaske god vin. Vi snakkede om, hvad Århus mangler. Efter adskillige vinflasker indså vi, at der er mange fede arrangementer i byen, men der mangler et sted, der samler dem. Og så var idéen til OPtrin.dk der pludselig, fortæller Anne Siig om tilblivelsen af hende og veninden Maria Gardes iværksættervirksomhed.

De to bachelorstuderende fra informationsvidenskab sidder i et mødelokale i universitetets nyindrettede lokaler på Katrinebjerg og fortæller begejstret om begyndelsen på det, der længe har været en stor drøm: at starte egen virksomhed.

– Da vi havde vores idé klar, mailede vi til Studentervæksthus Århus for at høre, om de ville støtte projektet, fortæller Maria Garde.

Humanister på salgskursus

Anne Siig og Maria Garde blev med det samme tilbudt en kontorplads gennem Studentervæksthus Århus, og det satte lynhurtigt skub i tingene.

– Vi fik en rigtig god coach, der stillede kritiske spørgsmål og skubbede os i den rigtige retning. Og så har vi været på kurser i at sælge os selv og sælge vores produkt til eventuelle sponsorer. Det var noget af en udfordring for sådan et par humanister, der ikke er vant til at snakke hardcore business, siger Anne Siig.

Maria Garde tilføjer:

– Det er urealistisk at tro, at man bare kan starte sin egen hjemmeside. Man skal kunne markedsføre sig selv, ellers bliver det ikke til noget.

Også hårdt arbejde

OPtrin.dk har i øjeblikket otte frivillige skribenter og en fotograf tilknyttet. Anne Siig og Maria Garde aflønner dem med vin og hyggeaftener, for virksomheden giver endnu ikke overskud.

– Vi har været igennem et par hårde perioder, hvor det har været svært at holde motivationen, fordi der ikke er en økonomisk gulerod. Et domænenavn koster kun 100 kroner, men vi har skullet finde sponsorer til at dække alle andre udgifter, for eksempel til flyers. Selvom vi stort set selv har sat hjemmesiden op, er der ikke penge i det endnu, så man skal have stor tålmodighed, forklarer Maria Garde.

– Men så længe vi tror på det og brænder for det, er det alt arbejdet værd, forsikrer Anne Siig. ■

OPtrin.dk

Q&A

Anne Siig og Maria Garde, iværksættere

Hvordan ser jeres arbejdsuge ud?

Vi plejer at bruge hver formiddag på at tjekke mail. Ellers veksler vi hele tiden mellem at lave OPtrin.dk og studium. Har vi for eksempel et møde med vores skribenter, bruger vi det meste af dagen på at forberede os. I øjeblikket er der eksaminer, så der læser vi typisk om dagen og arbejder på OPtrin.dk om aftenen. Som iværksætter skal man kunne acceptere, at man ikke kan planlægge ugen overhovedet.

Hvad er det bedste ved at være iværksætter?

Det giver først og fremmest faglig selvtillid. Man finder ud af, hvor meget man kan og er i stand til at udrette som studerende og ungt menneske. Og det er meget mere, end studiet lærer én. Det er en vildt fed følelse, når det projekt, man har kæmpet for, endelig lykkes. Og så er det privilegeret at være iværksætter som studerende, fordi universitetet stiller rigtig gode faciliteter og rådgivning til rådighed.

Anne og Marias råd til studerende, der overvejer at starte egen virksomhed:

- Spring ud i det! Vær ikke bange for at prøve idéer af i praksis. De er ofte bedre, end du tror.
- Det er vigtigt, at man gør brug af de folk, man kender. Selvom man er ved at brække sig over ordet networking, er man nødt til at tage det alvorligt. Ellers er det svært at starte op uden kapital.
- Brug universitetets mange tilbud til studerende, der ønsker at være iværksættere.

Direktør i egen virksomhed: et super-relevant studiejob

Start din egen virksomhed. Det er budskabet, hvis du ønsker at styrke dit cv med det ultimative studiejob. Lige meget om du vil være selvstændig eller lønmodtager.

Af Astrid Hellerup Madsen
ahm@adm.au.dk

– Hvad brænder du mest for? Det spørgsmål stiller Lone Stubdrup mange gange i løbet af sin arbejdsdag. Hun er projektleder på Studentervæksthus Århus, og hver dag møder hun studerende, der vil høre mere om muligheden for at blive iværksætter sideløbende med studiet.

– For den ultimative idé er ikke det vigtigste, hvis du vil starte din egen virksomhed. Om en virksomhed får succes eller ikke, afhænger af mennesket bag, fortsætter hun.

Derfor er det vigtigt at finde ud af, lige præcis hvad hver enkelt studerende brænder for. Og så kan idé og virksomhed bygges op omkring det, den studerende har mest lyst til og er bedst til at arbejde med.

– Universitetet er fuldt af kloge hoveder. I løbet af deres uddannelse bliver de eksperter på lige netop deres område. Men der kan være langt fra at have ny, opdateret viden og til at vide, hvordan man kan tjene penge på sin viden og gøre det til en levevej, siger Lone Stubdrup.

Men hvad nytter det?

Efter en lang dag på læsesalen kan det måske være svært at se, hvorfor iværksætteri er en vigtig del af ens akademiske karriere.

– Der er ingen tvivl om at viden om iværksætteri og entrepeneurskab styrker cv'et i forhold til mange virksomheder, når studerende skal have job, siger Jens Mølbach, sekretariatschef Akademikernes Centralorganisation (AC).

– Iværksætteri er vanskeligt at kaste sig ud i, ikke mindst for unge uden erhvervserfaring og netværk. Så det viser styrke og kreativitet, hvis studerende tør springe ud i det og starte deres egen virksomhed, uddyber han.

Studentervæksthus Århus tilbyder alle studerende ved Aarhus Universitet en mulighed for at finde ud af, om de har lyst til at prøve kræfter med at drive deres egen virksomhed. Væksthuset hører under Aarhus Entrepreneurship Centre, der står for at koordinere og udvikle aktiviteter inden for innovation og iværksætteri på AU.

– Vi drømmer om at arbejde tættere sammen med uddannelserne. For vi kan hjælpe de studerende til at se, hvad deres fag konkret kan bruges til. Derfor burde iværksætteri være et element på alle uddannelser, siger Lone Stubdrup.

Fedt at have på cv'et

På Handels- og IngeniørHøjskolen i Herning (AU-HIH) er innovation en integreret del af samtlige studieretninger, forklarer Jan Kvist Martinsen. Han er lektor på AU-HIH og leder af Business Factory, der også hører under Aarhus Entrepreneurship Centre.

– Hvis du har din egen virksomhed, er for eksempel faget markedsføring ikke længere tør teori. Så er det et brugbart redskab, det giver mening at lære, siger han.

Alle studierne er bygget op, så studerende kan arbejde med deres egen virksomhed og bruge den som case på de enkelte fag.

En undersøgelse fra AC viser, at studerende med relevante studiejob står meget stærkt, når de skal søge job efter endt uddannelse.

– Det tæller positivt på cv'et, at man har været direktør i egen virksomhed. Nogle sælger deres virksomhed, når de bliver kandidater. Men alligevel har de prøvet forskellige ting, der kvalificerer dem og stiller dem foran i jobkøen. At have sin egen virksomhed er i virkeligheden bare et utrolig studierelevant job, siger han. ■

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Marius Klausen (t.v.), Sanne Kyed og Brian Kyed fra iværksætterfirmaet "stik i rend", der bl.a. producerer film til virksomheder.

STUDENTERVÆKSTHUS ÅRHUS

Alle studerende på AU kan henvende sig til Studentervæksthus Århus for at få vejledning og informationer om iværksætteri og innovation. Se mere på www.studentervaeksthus.au.dk

Undersøg, om du har en iværksætter i maven, hos Studentervæksthus Århus:

Få en personlig afklaringssamtale: Find ud af, hvad dine styrker er.

Sandbox: Et forløb over ti uger, hvor du kan udvikle idéer og udforske dig selv til workshops og i coachsamtaler.

Iværksættercafé: 11 tirsdage i efteråret 2010. Bliv inspireret på feltet og lær om, hvordan du kommer i gang eller videre med din lyst til iværksætteri.

Karrierefestival med Brandt og Madsen

Fællesarealer på Handelshøjskolen bliver omdannet til en festivalplads, når ASB arrangerer karrierefestival den 5. og 6. maj. Der vil være faglige og sociale aktivitetstelte, konkurrencer og scener, hvor prominente oplægsholdere og anerkendte professorer fortæller om egne erfaringer og deres syn på karriere. Man kan også møde entertainer Anders Lund Madsen og sanger Steffen Brandt, som vil underholde og give deres personlige bud på karriereveje. Du kan læse mere om ASB Karrierefestival på www.karrierefestival.asb.dk

Tænk grønt og vind 25.000,-

Hvordan skal vi indrette den lokale energiforsyning med vedvarende energikilder i fremtiden? Det er spørgsmålet i en prisopgave udskrevet af Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi. Vedvarende energikilder som sol, vind og biomasse findes lokalt og kan forsyne lokalsamfund med el og varme, men der mangler løsningsmodeller til organisering og finansiering, så vedvarende energiforsyning kan udnyttes fuldt ud. Læs mere om konkurrencen på www.folkecenter.net

Trends opstår fra bunden

FRIT EN FORSKER
Udnyt den store hjernemasse på Aarhus Universitet

Af Ida Hammerich Nielson
ihn@adm.au.dk

Spørgsmål:
Hvordan opstår en trend?
(Philip Quist, religionsvidenskab)

Svar:
Britta Timm Knudsen, lektor ved Afdeling for Nordisk Sprog og Litteratur (Begivenhedskultur og Oplevelsesøkonomi):

Modetrends kommer typisk fra de unge selv. Det er på gaden, det begynder. De store modefirmaer har folk ansat til at finde ud af, hvad der rører sig. På den måde følger modeindustrien efter de unge trendsættere.

Men hvordan bliver man trendsætter?
Det gør man, hvis man er i stand til at danne mode. Men generelt skaber enkeltpersoner ikke trends. Trends opstår som energier og strømme, der opfanges af nogen. I det førmoderne samfund var idealerne ret faste: det var aristokratiet, kongen eller hoffet. I det moderne samfund er der ikke nogen, som par excellence er idealer eller trendsættere. I princippet kan alle i et demokratisk samfund være trendsættere, typisk vil det dog være subkulturelle grupperinger, popikoner eller lande som f.eks. USA. Kunsten og naturen kan også skabe trends. Tag hele den økologiske diskurs: Videnskaben opdager, at vi har et problem med global opvarmning. Det giver genlyd i alt muligt andet, f.eks. økofashion. Mode og trends ernærer sig desuden af trangen til at efterabe. Det, vi efteraber, er noget, vi på en eller anden måde eftertragter: at være anderledes, eksotisk, at være først med det sidste nye.

Man ser flere og flere unge mænd med fuldskæg – f.eks. i danske rockbands. Hvor tror du, den trend kommer fra?
Det kan aflæses som en form for kritik af en majoritetsstempling af en minoritet, nemlig muslimerne. På den måde kan man på modeniveau kritisere majoritetens behandling af denne minoritet. Det kan også ses som et godt udtryk for, at moden får energi fra det "anderledes". Det er jo ikke alle unge mænd med langt skæg, der tænker sådan. Mange følger bare dem, der startede. Noget lignende gør sig måske gældende med leopardstriber og den afrikanske inspiration i moden i de vestlige lande. Afrika, som på mange områder er totalt nogo, bliver trendy. Det er interessant, hvis man begynder at efterligne kulturer og folkeslag, som ikke er velansete af flertallet, og på den måde viser solidaritet med dem. ■

Studiedagbog:

Fra studerende til rigtig voksen

Morten Husted, specialestuderende i musikvidenskab, sidefag i samfundsfag

Direkte fra lejlighed i Århus til hus i Vestjylland?

En usædvanlig uge i specialestuderende Morten Husteds studieliv udmønter sig i et olieskift, to jobtilbud, tre korsatser, fire retter og fem tætpakkede dage.

Mandag: Timers arbejde med jobansøgninger og optimering af cv har båret frugt. I dag venter den første jobsamtale – på et gymnasium på Fyn. Jeg forsøger at memorere, hvad jeg skal svare, hvis de spørger mig om, hvorfor jeg netop har søgt job på deres gymnasium, eller hvordan jeg konkret forestiller mig et tværfagligt undervisningsforløb i musik og samfundsfag. Ansættelsesudvalget består af rektor, tillidsrepræsentanten og to fagrepræsentanter. De er meget imødekommende og spørger hovedsageligt om de ting, jeg har forberedt.
Senere samme eftermiddag ringer telefonen. Rektor spørger, om jeg er interesseret i at få jobbet. Fast ansættelse med pædagogikum. Optur – så er pensionen sikret! Jeg takker omgående ja og ringer til min dejlige kæreste på specialekontoret og overbringer hende nyheden. Vi fejrer det med lækker 4-retters middag på L'Estragon – kan anbefales.

Tirsdag: Kører bilen på værksted. Den skal have skiftet olie og tjekkes i bunden. Derefter går jeg i gang med specialet. Værkstedet ringer og meddeler, at bilen ikke behøver undervognsbehandling før tidligst næste år. Sådan! Eftermiddagen byder på tilberedning af lasagne, som indtages sammen med min kæreste, der er kommet hjem fra specialekontoret. Maden har ikke helt samme standard som i går, men det går bestemt an.

Onsdag: I dag står den på specialekontor. Jeg læser det tekstudkast igennem, som jeg har sendt til min vejleder, og forsøger at lægge en plan for næste skridt i specialeprocessen. Hjemme igen ser jeg, at der er kommet en ansættelseskontrakt, som skal underskrives og sendes retur. Jeg beslutter at gemme den til torsdag. Jeg spiser lasagnerester og kører til Skanderborg, hvor jeg hver onsdag arbejder som korleder i aftenskolen. Vi synger ABBA, Søs Fenger og God Bless the Child.

Torsdag: Læsesal igen, vejledningsmøde og indkøb af fødselsdagsgave til min lillesøster. Hun ønsker sig sommertøj fra Gina Tricot – shit! Jeg beder en ekspedient om hjælp. Min kæreste ringer. Vi er begge to blevet inviteret til samtale på et gymnasium i VESTJYLLAND!!! Samtalen er allerede fredag. Panikken breder sig. Det vil kræve, at vi flytter fra Århus. Er det virkelig muligt? På den anden side er det rigtig fedt, at seks års studier og et hav af vikartimer i folkeskolen nu giver bonus i form af to jobtilbud på én uge! Jeg venter med at sende ansættelseskontrakten til Fyn. Vi tager sammen ud til søsters fødselsdagsmiddag. Hjemme igen takker vi over mailen ja til at besøge gymnasiet i det vestjyske.

Fredag: Formiddagstimerne går med at forberede samtalen. Så kører vi vestpå. Vi er sent på den, men jeg kender vejen. 1½ time senere kører jeg forkert, og vi kommer fem minutter for sent. Det har dog ingen betydning. Vi bliver tilbudt fast ansættelse med pædagogikum, og skolens rektor bruger to timer på at reklamere for sin arbejdsplads og byen. Han har sågar fundet et hus til os. Pris 1.995.000 kr.
I ægte provinsstil spiser vi frokost på Jensens Bøfhus. Så kigger vi på huset og kører derefter hjem til Århus. Vi kan ikke afvise, at vi lige har fået et særdeles attraktivt jobtilbud.

Summer course in Media and Journalism studies

New Media Landscapes, New Roles — Public and Private in the Network Society is a 3 week course that is designed to meet the needs of students interested in a brief but challenging educational experience during the summer.

The course is a joint effort between: University of Texas at Austin and Aarhus University. The course will take place from July 25 to August 14 2010. Deadline for application May 20. For more information: www.imv.au.dk/en/studies

Danish drinking culture is dangerous

Danes drink a lot of alcohol, and (more than most other Europeans) they are also against state interference in their alcohol consumption. These are the results of a report published recently by Eurobarometer. According to Mette Grønkjær, a PhD scholar at Aarhus University, Danes drink in many different social contexts – and people who don't drink are regarded as abnormal. The high level of alcohol consumption kills 3,000 Danes a year, and she believes that campaigns to cut alcohol consumption should not only focus on the number of drinks you consume, but also seek to influence the culture of drinking in Denmark.

The Green Super League

Whilst AU continues to lack a clear environmental strategy, other universities are going to great lengths to promote environmental awareness

By David Langran
dl@adm.au.dk

College of the Atlantic, United States: The College of the Atlantic only offers one course: human ecology, the study of our relationship with the environment. Situated on an island off the coast of Maine, with the Acadia National Park providing a backdrop, the College of the Atlantic perhaps seems more like a hippie commune than a university, but its students boast an impressive list of achievements – for instance, four of them had leadership roles at the UN Climate Conference in Poland in 2008. The university itself has been completely carbon neutral since 2007, is powered entirely by renewable energy, and has its own farm providing much of its fruit and veg.

Gothenburg University, Sweden: Arguably Europe's greenest university, Gothenburg University in Sweden is the only university in the world which is environmentally certified according to both European and international standards. Sustainable development is a central theme of the university's research, and its principles are applied to the university itself: all waste is sorted and recycled, all purchases are subject to environmental controls, and the university even supplies staff with bikes for all their work-related transport needs.

EARTH University, Costa Rica: A private university opened in 1990, Costa Rica's EARTH University is committed to educating its students on how to contribute to sustainable development in the tropics. Dramatic population growth and intensive farming provoked an agricultural crisis in the Central America region in the 1980s, and EARTH University was set up to try and help to put an end to the region's difficulties. The university even has its own farms and rainforest reserve, used for research purposes by its 400 or more students.

Australian National University, Australia: Winner of the 2009 International Sustainable Campus Network award for Excellence in Impact, the ANU's commitment to environmental sustainability extends as far as having installed waterless urinals, which are estimated to save around 50,000 litres of water each year. Water from the local sewage plant is also recycled on campus to try and combat the effects of drought, which has left many of the university's trees in poor condition.

Harvard University, United States: The world's most prestigious university not only possesses a formidable academic reputation, but is also one of the most environmentally-friendly universities in the United States. The 'green is the new crimson' campaign (crimson being Harvard's official colour) has seen a university-wide push to reduce waste and improve environmental standards. The campaign even made use of Harvard's fierce competition with fellow Ivy-Leaguers Yale to spur students to double their efforts in order to 'out-green' their most bitter rivals.

Copenhagen University, Denmark: Copenhagen University's recently-finished 'Green Lighthouse', which houses the university's science faculty, was Denmark's first public carbon-neutral building. Part of the university's broader 'Green Campus' initiative, the building represented a 'lighthouse' for CO2-neutral building in advance of the COP15 summit in December last year. The university has also given several hundred thousand kroner to student-run sustainability initiatives, and has appointed 'green ambassadors' from among its employees and students to raise environmental awareness. ■

The College of the Atlantic – an American Liberal Arts College with a difference

Copenhagen University has a comprehensive action plan to make the university more sustainable.

Gothenburg University has one of the greenest campuses in Europe.

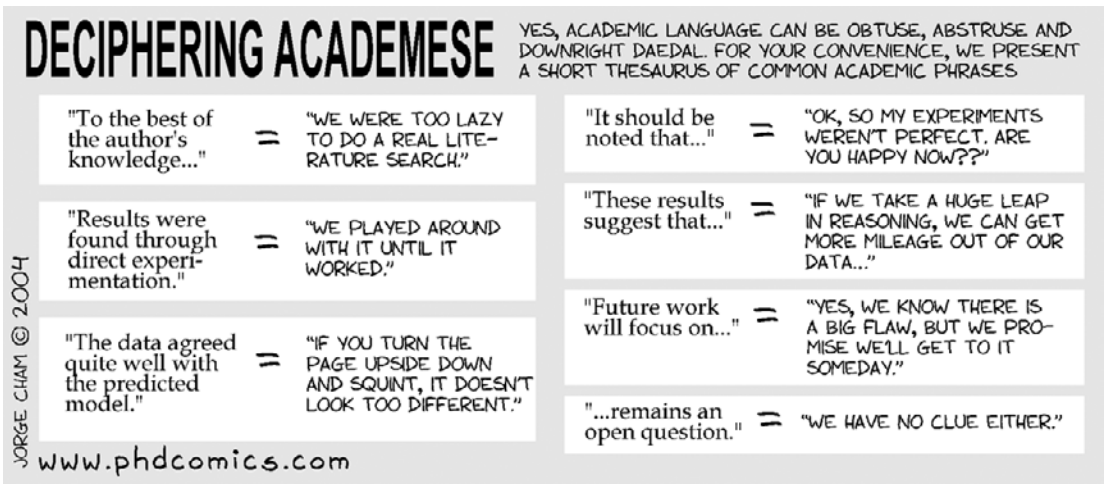

COMIC STRIP ABOUT UNIVERSITY LIFE

Jorge Cham has a PhD in mechanical engineering, specialising in robots, and he is a former research professor at the California Institute of Technology. He's also world famous for his comic strip about university life. Each month 4.5 million people visit his homepage to read "Piled Higher and Deeper", as the comic strip is called.

AARHUS UNIVERSITET

”Møder er ofte kedelige, så at forske i det må være endnu mere kedeligt”

Læs om mødekultur side 13

UNIvers

STUDENTER-SIDERNE

Foto: Jesper Rais/AU-foto

KAPSEJLADSEN 2010

blev et brag af en fest med over 10.000 tilskuere, euforiske entreer, nøgne numser, veloplagte konferencierer og stålsatte konkurrencedeltagere. Side 15. www.au.dk/kapsejlads

News in English

Get closer to Aarhus University. Read the news summary for international staff on page 2, and the summary for international students on **SIDE 23**.

Et super-relevant studiejob

Start din egen virksomhed. Det er budskabet, hvis du ønsker at styrke dit cv med det ultimative studiejob. Lige meget om du vil være selvstændig eller lønmodtager. **SIDE 16-17**

Studiedagbog

Det grønne AU

Aarhus Universitet mangler fortsat en klar miljøstrategi. Imens går andre universiteter langt i bestræbelserne på at fremme miljøbevidstheden. Den grønne profil betyder nemlig noget for de studerende. **SIDE 10-11**